

NEMESIS

Nederlandse studie naar
gezondheid en welzijn

Ten Have M.
Tuithof M.
van Dorselaer S.
Schouten F.
de Graaf R.

Dit is een automatisch gegenereerde PDF van datum 13 april 2023. Ten Have M., Tuithof M., van Dorselaer S., Schouten F., de Graaf R. NEMESIS. De psychische gezondheid van de Nederlandse bevolking. Verdiepende informatie psychische aandoeningen. Geraadpleegd op: 13 april 2023. Trimbos-instituut, Utrecht.

Inleiding

U vindt hier verdieping op de onderzochte DSM-5 aandoeningen in NEMESIS-3. Er is gekeken hoe vaak de specifieke aandoeningen vóórkomen binnen bepaalde bevolkingsgroepen, zowel ooit in het leven als in de afgelopen 12 maanden. Hierbij kijken we naar de totale bevolking en naar mannen en vrouwen apart. Daarnaast worden ook de diagnostische (DSM-5) criteria van de specifieke aandoeningen samengevat.

Er is gekeken naar het hebben van één of meerdere psychische aandoeningen (zie [enige psychische aandoening](#)). Daarnaast is gekeken naar de afzonderlijke hoofdgroepen en de specifieke aandoeningen die daaronder vallen (zie kader) evenals naar ADHD.

Psychische aandoeningen (DSM-5) in NEMESIS-3

Hoofdgroep	Specifieke aandoeningen
Stemmingsstoornissen	Depressieve stoornis, persisterende depressieve stoornis, bipolaire stoornis
Angststoornissen	Paniekstoornis, agorafobie, sociale fobie, specifieke fobie, gegeneraliseerde angststoornis
Middelenstoornissen	Alcoholstoornis, drugsstoornis (waaronder ook cannabisstoornis)

Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

Enige psychische aandoening

In deze paragraaf wordt gekeken naar enige psychische aandoening. Hiervan is sprake als iemand één of meerdere aandoeningen heeft gehad. Een gedetailleerde beschrijving van de afzonderlijke hoofdgroepen is te vinden in de specifieke paragrafen

(zie stemmingsstoornissen, angststoornissen, middelenstoornissen en ADHD).

Snel naar:

- [Ooit in het leven](#)
- [Afgelopen 12 maanden](#)

Ooit in het leven

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van enige psychische aandoening ooit in het leven weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van enige psychische aandoening ooit in het leven

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	44,9	(42,3-47,6)	51,8	(48,9-54,7)	48,4	(46,0-50,7)
Leeftijd	*		*		*	
18-24	56,5	(50,8-62,1)	53,7	(48,1-59,3)	55,2	(51,1-59,2)
25-34	56,9	(51,2-62,6)	60,3	(55,0-65,6)	58,6	(54,1-63,1)
35-44	50,8	(45,4-56,2)	55,2	(50,2-60,3)	53,1	(49,7-56,6)
45-54	40,7	(36,9-44,4)	52,4	(47,8-57,0)	46,5	(43,5-49,5)
55-64	39,5	(35,2-43,9)	50,5	(46,4-54,6)	45,1	(42,0-48,2)
65+	28,9	(24,5-33,2)	38,4	(32,9-43,9)	33,5	(29,9-37,2)
Opleiding						
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	47,1	(43,1-51,2)	51,3	(46,9-55,6)	49,2	(45,6-52,7)
Mbo, havo, vwo	44,5	(41,4-47,7)	53,6	(49,9-57,3)	49,1	(46,7-51,5)
Hbo, universiteit	43,9	(39,8-47,9)	50,0	(46,2-53,8)	46,9	(43,5-50,4)
Woonsituatie	*		*		*	
Met partner met kinderen	39,1	(36,0-42,2)	49,3	(45,8-52,8)	44,2	(41,8-46,6)
Met partner zonder kinderen	37,8	(34,5-41,1)	46,1	(42,6-49,7)	42,1	(39,5-44,6)
Alleen met kinderen	32,3	(21,1-43,5)	63,0	(55,0-70,9)	55,8	(48,8-62,8)
Alleenstaand	57,6	(52,4-62,9)	57,2	(52,1-62,3)	57,4	(53,5-61,4)
Met anderen	56,3	(50,9-61,7)	58,4	(52,8-64,1)	57,2	(52,9-61,5)
Werk situatie	*		*		*	
Betaald werk	43,7	(41,1-46,2)	50,6	(47,6-53,6)	46,9	(44,8-49,0)
Huisvrouw/-man	51,9	(25,5-78,4)	50,8	(45,3-56,4)	50,9	(45,1-56,8)
Student	57,0	(49,2-64,9)	57,3	(51,7-62,9)	57,2	(52,5-61,8)
Werkloos, arbeidsongeschikt	72,9	(66,0-79,9)	73,8	(67,4-80,2)	73,4	(68,9-77,9)
Gepensioneerd	29,4	(24,8-34,0)	39,1	(32,9-45,4)	34,0	(30,0-38,0)
Inkomen						
Laag	44,9	(40,8-49,0)	54,5	(49,7-59,3)	50,2	(46,9-53,6)
Midden	45,7	(41,9-49,5)	51,9	(48,3-55,4)	48,8	(45,8-51,7)
Hoog	44,0	(40,0-47,9)	48,1	(43,5-52,7)	45,7	(42,7-48,8)
Herkomst						
Nederlands	44,0	(41,1-46,9)	51,0	(48,1-54,0)	47,4	(45,0-49,9)
Niet-Nederlands	49,4	(44,7-54,1)	54,8	(48,9-60,6)	52,3	(47,9-56,8)
Urbanisatiegraad	*		*		*	
Zeer laag	37,7	(31,5-43,9)	41,7	(34,9-48,5)	39,6	(33,9-45,4)
Laag	37,9	(34,0-41,8)	45,5	(40,6-50,3)	41,7	(38,6-44,8)
Matig	45,2	(39,8-50,7)	49,7	(44,7-54,6)	47,4	(43,8-51,0)
Hoog	46,2	(42,2-50,3)	54,5	(50,9-58,1)	50,4	(47,7-53,2)
Zeer hoog	51,1	(45,1-57,2)	57,7	(51,6-63,8)	54,4	(49,4-59,4)

* Significants verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van enige psychische aandoening tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikke** drukt: het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Timbos-instituut

Afgelopen 12 maanden

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van enige psychische aandoening in de afgelopen 12 maanden weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van enige psychische aandoening in de afgelopen 12 maanden

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	24,0	(21,4-26,6)	27,8	(25,4-30,2)	25,9	(23,7-28,1)
Leeftijd	*		*		*	
18-24	38,7	(32,8-44,6)	40,7	(35,3-46,0)	39,6	(35,8-43,5)
25-34	32,9	(27,0-38,8)	37,6	(32,9-42,3)	35,2	(30,8-39,6)
35-44	25,9	(21,0-30,9)	29,2	(24,7-33,8)	27,7	(24,5-30,8)
45-54	19,8	(16,2-23,3)	23,8	(19,6-28,1)	21,8	(18,9-24,7)
55-64	19,4	(16,1-22,8)	23,4	(19,7-27,1)	21,4	(18,7-24,2)
65+	11,5	(8,2-14,8)	16,4	(12,5-20,3)	13,9	(11,1-16,7)
Opleiding						
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	26,6	(22,3-31,0)	29,3	(24,5-34,2)	27,9	(24,2-31,7)
Mbo, havo, vwo	24,0	(20,6-27,3)	28,0	(25,0-30,9)	26,0	(23,8-28,2)
HBO, universiteit	22,2	(19,1-25,3)	26,6	(23,1-30,1)	24,4	(21,4-27,4)
Woonsituatie	*		*		*	
Met partner met kinderen	18,0	(15,1-20,9)	23,0	(20,7-25,4)	20,5	(18,7-22,4)
Met partner zonder kinderen	18,2	(15,1-21,2)	22,9	(19,4-26,5)	20,6	(18,1-23,1)
Alleen met kinderen	13,9	(4,3-23,5)	36,4	(27,9-44,8)	31,1	(24,2-38,1)
Alleenstaand	32,3	(26,8-37,7)	33,1	(28,8-37,4)	32,7	(28,5-36,8)
Met anderen	37,9	(32,9-42,9)	40,5	(34,6-46,3)	39,0	(35,1-42,8)
Werk situatie	*		*		*	
Betaald werk	22,2	(19,5-24,8)	24,6	(22,4-26,8)	23,3	(21,3-25,3)
Huisvrouw/-man	32,8	(11,7-53,9)	26,3	(21,3-31,2)	26,8	(21,8-31,8)
Student	39,7	(32,2-47,3)	42,5	(35,5-49,5)	41,1	(36,5-45,8)
Werkloos, arbeidsongeschikt	51,5	(43,4-59,7)	52,4	(45,0-59,7)	52,0	(46,0-58,0)
Gepensioneerd	9,3	(6,3-12,3)	16,9	(12,1-21,6)	12,9	(9,8-15,9)
Inkomen			*		*	
Laag	26,7	(22,7-30,7)	33,6	(28,8-38,4)	30,5	(27,1-34,0)
Midden	23,5	(19,8-27,2)	27,5	(24,6-30,4)	25,4	(22,7-28,2)
Hoog	21,8	(18,3-25,3)	20,7	(16,9-24,4)	21,3	(18,8-23,8)
Herkomst	*		*		*	
Nederlands	22,7	(20,1-25,2)	27,2	(24,6-29,9)	24,9	(22,7-27,1)
Niet-Nederlands	30,6	(26,2-34,9)	29,9	(25,6-34,3)	30,2	(27,0-33,4)
Urbanisatiegraad	*		*		*	
Zeer laag	16,2	(11,0-21,4)	16,9	(12,1-21,7)	16,5	(12,6-20,5)
Laag	18,9	(15,4-22,4)	22,0	(18,8-25,2)	20,4	(18,0-22,9)
Matig	20,5	(15,9-25,1)	25,9	(21,4-30,4)	23,2	(19,4-26,9)
Hoog	25,0	(21,6-28,4)	29,5	(26,1-32,9)	27,3	(25,0-29,5)
Zeer hoog	31,4	(25,4-37,4)	34,5	(30,5-38,5)	33,0	(29,3-36,7)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van enige psychische aandoening tussen de verschillende leeftijds groepen. **Dikgedrukt:** het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS, Ten Have e.a. (2022), Trimbos-instituut

Stemmingsstoornissen

Er is sprake van enige stemmingsstoornis als iemand één of meerdere stemmingsstoornissen heeft gehad. Een gedetailleerde beschrijving van de afzonderlijke aandoeningen die hieronder vallen is te vinden in de specifieke paragrafen (zie: [depressieve stoornis](#), [persisterende depressieve stoornis](#) en [bipolaire stoornis](#)).

Snel naar:

- [Ooit in het leven](#)
- [Afgelopen 12 maanden](#)

Ooit in het leven

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van enige stemmingsstoornis ooit in het leven weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van enige stemmingsstoornis ooit in het leven

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	22,1	(20,4-23,8)	33,0	(30,7-35,3)	27,6	(26,0-29,2)
Leeftijd	*		*		*	
18-24	21,1	(16,5-25,7)	28,6	(23,8-33,5)	24,7	(21,5-27,9)
25-34	27,3	(22,4-32,2)	36,5	(30,7-42,3)	31,9	(28,0-35,7)
35-44	25,1	(20,3-29,9)	36,1	(31,5-40,7)	30,9	(27,7-34,2)
45-54	22,9	(19,1-26,6)	34,9	(30,3-39,4)	28,8	(25,9-31,7)
55-64	21,9	(18,6-25,2)	34,8	(30,3-39,3)	28,5	(25,3-31,7)
65+	13,9	(10,6-17,3)	24,7	(20,7-28,7)	19,2	(16,7-21,8)
Opleiding	*		*		*	
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	27,1	(23,5-30,8)	33,6	(29,6-37,6)	30,3	(27,2-33,4)
Mbo, havo, vwo	22,0	(19,5-24,5)	34,4	(31,0-37,8)	28,3	(26,0-30,5)
Hbo, universiteit	18,9	(16,0-21,7)	31,0	(28,6-33,3)	24,9	(22,9-26,9)
Woonsituatie	*		*		*	
Met partner met kinderen	17,7	(15,0-20,3)	31,7	(28,6-34,7)	24,7	(22,5-26,9)
Met partner zonder kinderen	18,8	(16,5-21,2)	29,9	(26,4-33,4)	24,5	(22,3-26,7)
Alleen met kinderen	19,0	(10,0-28,0)	39,8	(30,5-49,1)	34,9	(27,3-42,6)
Alleenstaand	32,3	(27,9-36,6)	38,3	(33,2-43,5)	35,1	(31,7-38,6)
Met anderen	25,8	(21,5-30,2)	33,1	(27,7-38,5)	28,8	(25,4-32,3)
Werk situatie	*		*		*	
Betaald werk	20,4	(18,5-22,3)	31,7	(28,9-34,5)	25,7	(24,0-27,4)
Huisvrouw/-man	34,2	(9,0-59,5)	33,4	(27,3-39,4)	33,4	(27,2-39,7)
Student	18,5	(13,1-23,9)	28,6	(23,5-33,7)	23,7	(20,1-27,2)
Werkloos, arbeidsgeschikt	55,8	(47,5-64,2)	54,5	(47,2-61,7)	55,1	(49,4-60,8)
Gepensioneerd	13,6	(10,4-16,8)	26,6	(22,2-31,0)	19,7	(17,1-22,4)
Inkomen						
Laag	22,9	(19,6-26,2)	35,5	(30,9-40,1)	29,9	(26,9-32,8)
Midden	22,9	(20,1-25,7)	33,0	(30,2-35,9)	27,9	(25,7-30,1)
Hoog	19,8	(16,8-22,8)	30,4	(26,9-33,9)	24,4	(22,0-26,9)
Herkomst	*		*		*	
Nederlands	21,0	(19,2-22,8)	32,6	(30,2-35,1)	26,7	(25,0-28,4)
Niet-Nederlands	27,5	(23,7-31,3)	34,5	(29,1-39,9)	31,3	(27,6-35,1)
Urbanisatiegraad	*		*		*	
Zeer laag	17,7	(12,9-22,6)	24,0	(19,4-28,7)	20,8	(16,7-24,8)
Laag	18,0	(15,1-21,0)	28,7	(23,9-33,4)	23,3	(20,4-26,2)
Matig	21,9	(18,7-25,1)	31,2	(25,7-36,6)	26,5	(23,0-30,0)
Hoog	23,3	(19,9-26,7)	36,5	(33,2-39,9)	30,0	(27,6-32,4)
Zeer hoog	25,5	(22,5-28,6)	35,9	(31,1-40,7)	30,8	(27,9-33,6)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van enige stemmingsstoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt:** het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS, Ten Have e.a. (2022). Timbos-instituut

Afgelopen 12 maanden

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van enige stemmingsstoornis in de afgelopen 12 maanden weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van enige stemmingsstoornis in de afgelopen 12 maanden

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	8,1	(6,7-9,5)	11,5	(10,1-13,0)	9,8	(8,7-10,9)
Leeftijd			*		*	
18-24	10,5	(7,1-13,8)	16,5	(12,8-20,3)	13,3	(10,8-15,9)
25-34	10,4	(7,4-13,4)	16,0	(12,4-19,6)	13,1	(10,8-15,5)
35-44	8,7	(5,2-12,2)	13,2	(9,3-17,2)	11,1	(8,5-13,7)
45-54	8,5	(5,7-11,4)	10,5	(7,1-13,9)	9,5	(7,4-11,7)
55-64	6,7	(4,2-9,2)	9,1	(6,6-11,6)	7,9	(6,1-9,7)
65+	4,3	(1,7-7,0)	5,4	(3,5-7,3)	4,9	(3,1-6,6)
Opleiding			*		*	
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	11,7	(8,6-14,7)	12,4	(9,7-15,2)	12,0	(9,8-14,3)
Mbo, havo, vwo	8,5	(6,5-10,4)	11,8	(9,8-13,9)	10,2	(8,7-11,6)
Hbo, universiteit	5,2	(3,5-6,8)	10,6	(8,9-12,3)	7,9	(6,5-9,3)
Woonsituatie			*		*	
Met partner met kinderen	6,4	(4,4-8,3)	9,0	(6,9-11,0)	7,7	(6,3-9,1)
Met partner zonder kinderen	6,2	(4,7-7,8)	8,7	(6,8-10,6)	7,5	(6,1-8,9)
Alleen met kinderen	4,0	(0,0-8,5)	14,7	(9,3-20,0)	12,2	(7,8-16,6)
Alleenstaand	12,2	(9,1-15,3)	16,1	(11,9-20,2)	14,0	(11,3-16,7)
Met anderen	10,8	(7,9-13,7)	17,6	(13,5-21,7)	13,6	(11,1-16,1)
Werksituatie			*		*	
Betaald werk	6,7	(5,3-8,1)	9,7	(8,2-11,3)	8,1	(7,1-9,2)
Huisvrouw/-man	16,3	(0,0-34,4)	10,8	(7,0-14,5)	11,2	(7,5-15,0)
Student	11,2	(6,6-15,7)	15,6	(11,4-19,9)	13,5	(10,4-16,6)
Werkloos, arbeidsongeschikt	26,4	(19,2-33,6)	28,5	(22,8-34,2)	27,6	(22,6-32,5)
Gepensioneerd	2,7	(0,9-4,5)	5,8	(3,4-8,2)	4,2	(2,5-5,8)
Inkomen			*		*	
Laag	10,9	(8,1-13,6)	14,9	(12,2-17,7)	13,1	(11,3-14,9)
Midden	7,7	(5,7-9,6)	10,8	(8,8-12,8)	9,2	(7,7-10,7)
Hoog	5,5	(3,4-7,6)	8,7	(6,7-10,8)	6,9	(5,4-8,4)
Herkomst						
Nederlands	7,5	(6,1-8,9)	11,1	(9,5-12,7)	9,3	(8,1-10,5)
Niet-Nederlands	11,0	(7,5-14,6)	13,3	(10,5-16,0)	12,3	(9,8-14,7)
Urbanisatiegraad			*		*	
Zeer laag	6,5	(2,5-10,6)	6,2	(3,0-9,3)	6,4	(3,4-9,3)
Laag	6,5	(4,3-8,6)	9,0	(6,6-11,3)	7,7	(6,0-9,4)
Matig	5,3	(2,7-7,9)	9,7	(6,3-13,0)	7,5	(5,0-9,9)
Hoog	8,8	(5,9-11,6)	12,9	(10,3-15,4)	10,8	(9,0-12,7)
Zeer hoog	10,8	(8,4-13,2)	14,6	(12,6-16,5)	12,7	(11,4-14,0)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van enige stemmingsstoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikke druk:** het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS, Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

- Depressieve stoornis

De depressieve stoornis wordt gekenmerkt door een sombere stemming. De stoornis valt onder de hoofdgroep **stemmingsstoornissen**. Hieronder staat voor verschillende demografische kenmerken beschreven hoe vaak een depressieve stoornis ooit in het leven en in de afgelopen 12 maanden vóórkomt. Hierbij worden de criteria van de DSM-5 aangehouden.

Snel naar:

- Diagnostische criteria
- Ooit in het leven
- Afgelopen 12 maanden

Diagnostische criteria

Iemand heeft een depressieve stoornis als men gedurende tenminste twee weken minstens één van de volgende twee kernsymptomen heeft:

- Sombere stemming, gedurende het grootste deel van de dag en bijna elke dag
- Duidelijk verminderd(e) interesse of plezier in (bijna) alle activiteiten, gedurende het grootste deel van de dag, bijna elke dag.

Daarnaast moeten andere symptomen bijna dagelijks aanwezig te zijn:

- Eetproblemen (heel veel of juist heel weinig eten) of verandering in het gewicht
- Slaapgebrek of juist te veel slapen
- Geagiteerd en rusteloos zijn of juist geremd
- Vermoeidheid of verlies aan energie
- Gevoelens van waardeloosheid of overmatige schuldgevoelens
- Concentratieproblemen, vertraagd denken en besluiteloosheid

- Terugkerende gedachten aan de dood of aan zelfdoding.

Er is sprake van een depressieve stoornis wanneer vijf of meer symptomen tegelijk aanwezig zijn, inclusief één of twee van de kernsymptomen.

Ooit in het leven

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van een depressieve stoornis ooit in het leven weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van depressieve stoornis ooit in het leven

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	19,2	(17,6-20,9)	30,5	(28,3-32,8)	24,9	(23,4-26,4)
Leeftijd	*		*		*	
18-24	18,0	(13,8-22,3)	27,1	(22,5-31,7)	22,4	(19,1-25,7)
25-34	24,0	(19,2-28,7)	35,0	(28,9-41,1)	29,4	(25,8-33,0)
35-44	19,0	(14,9-23,1)	33,3	(29,1-37,6)	26,6	(23,7-29,6)
45-54	20,6	(17,3-24,0)	31,4	(27,0-35,7)	26,0	(23,2-28,7)
55-64	20,6	(17,4-23,9)	31,4	(26,9-35,9)	26,1	(22,9-29,3)
65+	12,2	(9,4-15,1)	23,2	(19,3-27,0)	17,6	(15,3-19,8)
Opleiding						
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	22,8	(19,2-26,4)	30,1	(26,3-33,8)	26,4	(23,5-29,2)
Mbo, mavo, havo	18,9	(16,6-21,2)	32,3	(28,8-35,7)	25,7	(23,4-27,9)
Hbo, universiteit	17,2	(14,5-19,9)	28,8	(26,3-31,2)	23,0	(21,1-24,9)
Woonsituatie	*		*		*	
Met partner met kinderen	16,2	(13,6-18,9)	29,8	(26,8-32,8)	23,0	(20,9-25,2)
Met partner zonder kinderen	16,2	(14,1-18,3)	28,2	(24,9-31,5)	22,3	(20,4-24,3)
Alleen met kinderen	17,9	(8,8-26,9)	37,3	(27,7-46,9)	32,8	(24,9-40,7)
Alleenstaand	27,2	(22,8-31,5)	33,3	(28,6-38,0)	30,1	(26,9-33,2)
Met anderen	21,9	(17,5-26,3)	30,5	(25,1-35,9)	25,5	(22,2-28,8)
Werk situatie	*		*		*	
Betaald werk	18,1	(16,3-19,9)	29,9	(27,1-32,7)	23,6	(22,0-25,2)
Huisvrouw/-man	34,2	(9,0-59,5)	29,7	(23,8-35,7)	30,1	(23,9-36,3)
Student	17,2	(11,9-22,5)	27,8	(22,6-33,0)	22,6	(19,0-26,3)
Werkloos, arbeidsongeschikt	42,4	(33,9-50,9)	45,4	(37,9-52,9)	44,0	(38,2-49,8)
Gepensioneerd	12,6	(9,7-15,5)	25,2	(20,9-29,6)	18,6	(16,2-21,1)
Inkomen						
Laag	20,0	(16,7-23,2)	32,2	(27,8-36,6)	26,7	(23,9-29,6)
Midden	20,1	(17,4-22,8)	30,3	(27,5-33,1)	25,1	(23,1-27,1)
Hoog	16,8	(14,4-19,2)	29,7	(26,1-33,3)	22,4	(20,2-24,6)
Herkomst	*		*		*	
Nederlands	18,2	(16,4-19,9)	30,4	(28,0-32,8)	24,2	(22,6-25,7)
Niet-Nederlands	24,5	(20,7-28,3)	31,2	(24,8-37,5)	28,2	(23,8-32,5)
Urbanisatiegraad					*	
Zeer laag	16,6	(11,7-21,5)	23,0	(18,2-27,9)	19,7	(15,6-23,8)
Laag	15,9	(13,3-18,6)	26,4	(21,8-31,0)	21,1	(18,4-23,8)
Matig	18,7	(16,0-21,3)	29,5	(24,4-34,6)	24,0	(20,9-27,1)
Hoog	19,5	(16,3-22,6)	34,0	(30,2-37,7)	26,8	(24,5-29,2)
Zeer hoog	22,8	(19,7-25,9)	32,6	(27,5-37,6)	27,7	(24,9-30,5)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van een depressieve stoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikke druk:** het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS, Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

Afgelopen 12 maanden

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van een depressieve stoornis in de afgelopen 12 maanden weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van depressieve stoornis in de afgelopen 12 maanden

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	6,7	(5,6-7,8)	10,4	(9,0-11,7)	8,5	(7,6-9,5)
Leeftijd			*		*	
18-24	8,1	(5,2-11,0)	15,3	(11,6-19,0)	11,5	(9,1-13,9)
25-34	7,9	(5,3-10,5)	15,0	(11,6-18,5)	11,4	(9,3-13,6)
35-44	6,8	(3,8-9,8)	12,1	(8,1-16,0)	9,6	(7,1-12,1)
45-54	7,4	(4,9-9,9)	8,8	(5,6-12,0)	8,1	(6,1-10,1)
55-64	6,4	(4,0-8,8)	7,6	(5,3-9,9)	7,0	(5,3-8,7)
65+	3,6	(1,6-5,5)	5,0	(3,2-6,9)	4,3	(2,8-5,7)
Opleiding			*		*	
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	9,6	(6,8-12,4)	9,9	(7,1-12,7)	9,7	(7,5-11,9)
Mbo, havo, vwo	6,7	(5,0-8,4)	11,1	(9,1-13,1)	8,9	(7,5-10,3)
Hbo, universiteit	4,6	(3,1-6,2)	9,7	(8,0-11,5)	7,2	(5,9-8,5)
Woonsituatie			*		*	
Met partner met kinderen	5,8	(3,9-7,8)	8,0	(6,1-10,0)	6,9	(5,5-8,3)
Met partner zonder kinderen	5,1	(3,8-6,3)	8,0	(6,3-9,7)	6,6	(5,4-7,7)
Alleen met kinderen	4,0	(0,0-8,5)	13,7	(8,5-18,9)	11,4	(7,1-15,7)
Alleenstaand	9,4	(6,5-12,2)	13,5	(10,0-17,0)	11,3	(9,1-13,6)
Met anderen	8,5	(5,7-11,4)	16,3	(12,4-20,2)	11,8	(9,4-14,2)
Werk situatie			*		*	
Betaald werk	5,7	(4,5-6,9)	9,2	(7,7-10,7)	7,3	(6,4-8,3)
Huisvrouw/-man	16,3	(0,0-34,4)	8,0	(4,8-11,2)	8,7	(5,4-12,0)
Student	9,9	(5,5-14,3)	15,2	(10,9-19,4)	12,6	(9,6-15,6)
Werkloos, arbeidsongeschikt	19,2	(13,2-25,2)	22,5	(17,1-28,0)	21,0	(16,4-25,6)
Gepensioneerd	2,5	(1,0-4,0)	5,8	(3,4-8,2)	4,0	(2,5-5,6)
Inkomen					*	
Laag	9,1	(6,5-11,6)	12,6	(10,3-14,9)	11,0	(9,4-12,6)
Midden	6,4	(4,7-8,1)	9,9	(7,9-11,8)	8,1	(6,8-9,4)
Hoog	4,2	(2,6-5,9)	8,7	(6,7-10,8)	6,2	(4,9-7,5)
Herkomst						
Nederlands	6,2	(5,0-7,4)	9,9	(8,4-11,4)	8,0	(6,9-9,1)
Niet-Nederlands	8,9	(5,6-12,3)	12,1	(9,1-15,0)	10,6	(8,1-13,2)
Urbanisatiegraad			*		*	
Zeer laag	6,2	(2,2-10,1)	5,8	(2,6-8,9)	6,0	(3,0-8,9)
Laag	4,9	(3,1-6,7)	7,6	(5,5-9,7)	6,2	(4,9-7,6)
Matig	4,5	(2,4-6,6)	8,6	(5,4-11,8)	6,5	(4,4-8,7)
Hoog	7,2	(4,9-9,5)	11,8	(9,3-14,3)	9,5	(7,9-11,1)
Zeer hoog	9,0	(7,3-10,7)	13,2	(11,5-14,9)	11,1	(10,2-12,0)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van een depressieve stoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt:** het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

- **Persisterende depressieve stoornis**

De persisterende depressieve stoornis wordt gekenmerkt door een sombere stemming die lang aanhoudt, maar vaak milder is dan een depressieve stoornis. De stoornis valt onder de hoofdgroep [stemmingsstoornissen](#). Hieronder staat voor verschillende demografische kenmerken beschreven hoe vaak een persisterende depressieve stoornis ooit in het leven en in de afgelopen 12 maanden vóórkomt. Hierbij worden de criteria van de DSM-5 aangehouden.

Snel naar:

- [Diagnostische criteria](#)
- [Ooit in het leven](#)
- [Afgelopen 12 maanden](#)

Diagnostische criteria

Het belangrijkste kenmerk van persisterende depressieve stoornis is een chronisch depressieve stemming die het grootste deel van de dag aanwezig is, op meer dagen wel dan niet, gedurende tenminste twee jaar.

Van een persisterende depressieve stoornis wordt gesproken als er gedurende twee jaar of langer: 1) sprake is van een [depressieve stoornis](#) óf 2) twee of meer van de volgende symptomen aanwezig zijn. De symptomen mogen nooit langer dan twee maanden afwezig zijn:

- Slechte eetlust of juist te veel eten
- Slaapgebrek of juist te veel slapen
- Weinig energie of vermoeidheid
- Gering gevoel van eigenwaarde
- Slecht kunnen concentreren of besluiteloos zijn
- Gevoelens van hopeloosheid.

Als gedurende de persisterende depressieve episode óók aan de criteria van de **depressieve stoornis** wordt voldaan, worden beide diagnoses toegekend.

Ooit in het leven

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van een persisterende depressieve stoornis ooit in het leven weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van persisterende depressieve stoornis ooit in het leven

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	6,7	(5,6-7,7)	11,4	(9,9-13,0)	9,1	(8,0-10,1)
Leeftijd						
18-24	5,2	(3,0-7,5)	6,5	(3,7-9,4)	5,8	(4,3-7,4)
25-34	4,6	(2,3-6,8)	11,3	(7,7-14,9)	7,9	(5,5-10,3)
35-44	8,4	(5,6-11,1)	11,4	(8,6-14,3)	10,0	(8,1-11,9)
45-54	6,8	(4,1-9,6)	12,5	(10,0-15,1)	9,7	(7,9-11,4)
55-64	7,8	(5,6-10,0)	13,7	(10,4-17,1)	10,8	(8,8-12,8)
65+	7,0	(4,3-9,6)	11,1	(8,1-14,2)	9,0	(7,0-11,0)
Opleiding						
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	9,6	(6,6-12,6)	15,1	(12,2-18,0)	12,3	(10,2-14,4)
Mbo, havo, vwo	6,3	(4,8-7,7)	11,3	(8,9-13,7)	8,8	(7,3-10,3)
Hbo, universiteit	5,1	(3,8-6,5)	9,3	(7,8-10,7)	7,2	(6,1-8,3)
Woonsituatie						
Met partner met kinderen	5,7	(4,0-7,3)	8,6	(6,8-10,4)	7,1	(5,8-8,4)
Met partner zonder kinderen	6,0	(4,5-7,5)	11,0	(8,3-13,7)	8,6	(6,9-10,2)
Alleen met kinderen	8,8	(1,9-15,7)	16,2	(10,1-22,3)	14,5	(9,3-19,6)
Alleenstaand	10,9	(8,2-13,5)	17,2	(14,0-20,4)	13,8	(11,9-15,8)
Met anderen	4,9	(2,8-6,9)	9,9	(5,6-14,1)	7,0	(4,8-9,1)
Werk situatie						
Betaald werk	5,1	(4,0-6,2)	9,1	(7,5-10,6)	6,9	(6,0-7,9)
Huisvrouw/-man	27,8	(2,3-53,2)	13,7	(9,1-18,2)	14,8	(9,9-19,8)
Student	2,9	(0,7-5,1)	9,1	(4,7-13,4)	6,1	(3,7-8,4)
Werkloos, arbeidsongeschikt	23,5	(17,5-29,6)	24,6	(17,6-31,5)	24,1	(19,6-28,6)
Gepensioneerd	5,7	(3,4-8,0)	12,9	(9,3-16,4)	9,1	(7,0-11,2)
Inkomen						
Laag	8,3	(5,8-10,7)	14,4	(11,0-17,8)	11,7	(9,5-13,8)
Midden	6,4	(4,9-7,8)	10,7	(8,8-12,7)	8,5	(7,1-10,0)
Hoog	4,9	(3,2-6,6)	8,8	(6,5-11,2)	6,6	(5,2-8,1)
Herkomst						
Nederlands	6,0	(5,0-7,0)	10,8	(9,4-12,3)	8,4	(7,4-9,3)
Niet-Nederlands	9,9	(7,2-12,7)	13,8	(10,1-17,6)	12,1	(9,6-14,5)
Urbanisatiegraad						
Zeer laag	4,5	(2,2-6,8)	7,4	(4,1-10,8)	5,9	(3,8-8,0)
Laag	4,6	(3,2-6,0)	8,7	(6,1-11,3)	6,6	(5,2-8,1)
Matig	4,8	(2,7-6,9)	9,1	(6,2-12,0)	6,9	(5,1-8,8)
Hoog	8,5	(6,4-10,7)	13,1	(11,4-14,8)	10,9	(9,4-12,3)
Zeer hoog	7,9	(6,0-9,9)	14,1	(10,3-18,0)	11,0	(8,9-13,2)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van een persisterende depressieve stoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt:** het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

Afgelopen 12 maanden

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van een persisterende depressieve stoornis in de afgelopen 12 maanden weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van persisterende depressieve stoornis in de afgelopen 12 maanden

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	2,6	(1,8-3,4)	4,4	(3,3-5,5)	3,5	(2,8-4,2)
Leeftijd						
18-24	1,4	(0,2-2,7)	2,3	(0,6-4,0)	1,8	(0,9-2,8)
25-34	0,7	(0,0-1,5)	5,5	(3,3-7,7)	3,1	(1,9-4,3)
35-44	3,6	(1,5-5,8)	6,5	(4,1-8,9)	5,1	(3,7-6,6)
45-54	3,9	(1,8-5,9)	4,2	(2,1-6,3)	4,1	(2,6-5,5)
55-64	2,6	(1,2-4,0)	4,8	(2,8-6,8)	3,7	(2,5-5,0)
65+	3,2	(1,1-5,2)	2,1	(0,6-3,5)	2,6	(1,2-4,0)
Opleiding						
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	4,8	(2,3-7,3)	6,0	(3,9-8,1)	5,4	(3,7-7,0)
Mbo, havo, vwo	2,8	(1,7-3,9)	4,2	(2,7-5,8)	3,5	(2,5-4,6)
Hbo, universiteit	0,9	(0,4-1,5)	3,5	(2,6-4,5)	2,2	(1,6-2,8)
Woonsituatie						
Met partner met kinderen	2,5	(1,1-3,8)	2,7	(1,8-3,7)	2,6	(1,8-3,4)
Met partner zonder kinderen	1,8	(0,6-2,9)	3,6	(2,2-5,0)	2,7	(1,7-3,8)
Alleen met kinderen	4,0	(0,0-8,5)	8,7	(3,8-13,7)	7,6	(3,6-11,7)
Alleenstaand	4,9	(3,2-6,6)	7,9	(5,4-10,3)	6,3	(4,9-7,7)
Met anderen	1,7	(0,4-2,9)	3,4	(1,5-5,3)	2,4	(1,4-3,4)
Werk situatie						
Betaald werk	1,7	(0,9-2,5)	3,3	(2,4-4,2)	2,4	(1,9-3,0)
Huisvrouw/-man	16,3	(0,0-34,4)	4,0	(1,4-6,5)	5,0	(2,1-7,9)
Student	1,4	(0,0-3,0)	4,2	(1,3-7,0)	2,8	(1,3-4,3)
Werkloos, arbeidsongeschikt	12,0	(7,5-16,5)	14,9	(9,9-19,8)	13,6	(10,2-16,9)
Gepensioneerd	1,9	(0,5-3,3)	2,4	(0,7-4,1)	2,1	(0,8-3,5)
Inkomen						
Laag	3,7	(1,8-5,6)	6,6	(4,4-8,8)	5,3	(3,9-6,7)
Midden	2,4	(1,6-3,2)	3,7	(2,7-4,8)	3,1	(2,3-3,8)
Hoog	1,4	(0,5-2,3)	3,0	(1,5-4,5)	2,1	(1,3-2,9)
Herkomst						
Nederlands	2,2	(1,5-3,0)	3,9	(2,9-5,0)	3,1	(2,4-3,7)
Niet-Nederlands	4,5	(1,9-7,1)	6,1	(4,0-8,2)	5,4	(3,8-7,0)
Urbanisatiegraad						
Zeer laag	1,0	(0,0-2,3)	1,1	(0,0-2,4)	1,1	(0,2-2,0)
Laag	1,2	(0,5-2,0)	3,0	(1,5-4,5)	2,1	(1,2-3,1)
Matig	2,0	(0,3-3,8)	3,6	(1,8-5,3)	2,8	(1,3-4,2)
Hoog	3,7	(1,7-5,8)	4,6	(2,7-6,5)	4,2	(3,0-5,4)
Zeer hoog	3,3	(2,1-4,4)	6,6	(4,3-8,9)	5,0	(3,7-6,2)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van een persisterende depressieve stoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt:** het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

- Bipolaire stoornis

De bipolaire stoornis staat ook wel bekend als de manisch-depressieve stoornis. De stoornis valt onder de hoofdgroep **stemmingsstoornissen**. Hieronder staat voor verschillende demografische kenmerken beschreven hoe vaak een bipolaire stoornis ooit in het leven en in de afgelopen 12 maanden vóórkomt. Hierbij worden de criteria van de DSM-5 aangehouden.

Snel naar:

- [Diagnostische criteria](#)
- [Ooit in het leven](#)
- [Afgelopen 12 maanden](#)

Diagnostische criteria

De term **bipolair** geeft aan dat de stemming twee extremen kan vertonen: extreem uitgelaten of juist extreem neerslachtig. Iemand heeft een bipolaire stoornis als hij of zij episodes doormaakt met een uitgelaten of prikkelbare stemming die tenminste enkele dagen tot weken aanhoudt (manische of hypomane episodes). Dat uit zich in overdreven vrolijk zijn maar ook snel boos zijn.

Daarnaast is sprake van drie of meer van de volgende verschijnselen:

- Het gevoel hebben alles aan te kunnen
- Weinig slapen
- Druk praten, drukker dan gewoonlijk
- Gedachtevlucht, gevoel dat de gedachten jagen
- Verhoogde afleidbaarheid, makkelijk afgeleid worden door niet ter zake doende prikkels
- Toenemen van doelgerichte activiteit of psychomotorische agitatie
- Dingen doen zonder rekening te houden met nadelige gevolgen (bijvoorbeeld

ongeremde koopwoede, impulsief nieuwe (seksuele) relaties aangaan, of impulsieve zakelijke investeringen).

Een bipolaire stoornis is zo ernstig dat er duidelijke problemen in het werk of de gewone sociale activiteiten of relaties ontstaan. Als de symptomen gepaard gaan met problemen in het functioneren (ruzies, onverantwoorde uitgaven of andere activiteiten) spreekt men van een manie, als dat niet het geval is van een hypomanie.

Vrijwel alle mensen met een bipolaire stoornis maken naast (hypo)manische episodes ook depressieve episodes door. In dat geval wordt alleen een bipolaire stoornis toegekend omdat de depressieve episode onderdeel is van de bipolaire stoornis. Overigens worden de (hypo)manische en depressieve episodes afgewisseld door periodes zónder een veranderde stemming.

Ooit in het leven

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van een bipolaire stoornis ooit in het leven weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van bipolaire stoornis ooit in het leven

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	2,5	(1,8-3,1)	1,8	(1,3-2,4)	2,1	(1,7-2,6)
Leeftijd	*				*	
18-24	3,0	(1,3-4,8)	1,3	(0,1-2,4)	2,2	(1,2-3,3)
25-34	3,4	(1,6-5,1)	0,7	(0,0-1,8)	2,1	(1,2-2,9)
35-44	5,1	(2,7-7,6)	2,6	(1,4-3,8)	3,8	(2,4-5,2)
45-54	1,9	(0,8-3,1)	2,6	(1,3-3,8)	2,2	(1,4-3,1)
55-64	1,1	(0,3-1,9)	2,7	(1,2-4,2)	1,9	(1,0-2,8)
65+	0,9	(0,2-1,6)	0,6	(0,0-1,2)	0,7	(0,3-1,2)
Opleiding	*				*	
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	4,1	(2,1-6,0)	2,7	(1,5-3,9)	3,4	(2,1-4,7)
Mbo, havo, vwo	2,8	(1,8-3,9)	1,7	(0,9-2,6)	2,3	(1,5-3,1)
Hbo, universiteit	1,0	(0,5-1,5)	1,3	(0,4-2,2)	1,1	(0,7-1,6)
Woonsituatie	*		*		*	
Met partner	1,6	(1,0-2,2)	1,3	(0,9-1,8)	1,4	(1,1-1,8)
Zonder partner	4,0	(2,7-5,3)	2,6	(1,5-3,8)	3,3	(2,5-4,2)
Werksituatie	*		*		*	
Betaald werk	2,0	(1,3-2,7)	1,1	(0,6-1,6)	1,5	(1,2-1,9)
Geen betaald werk	3,9	(2,6-5,2)	3,2	(2,0-4,3)	3,5	(2,5-4,5)
Inkomen						
Laag	2,8	(1,5-4,0)	2,8	(1,5-4,0)	2,8	(1,9-3,7)
Midden	2,5	(1,6-3,4)	1,8	(1,0-2,6)	2,2	(1,5-2,8)
Hoog	2,4	(1,0-3,7)	0,4	(0,0-1,0)	1,5	(0,8-2,2)
Herkomst						
Nederlands	2,4	(1,8-3,1)	1,7	(1,1-2,3)	2,0	(1,6-2,5)
Niet-Nederlands	2,8	(1,5-4,2)	2,4	(1,3-3,5)	2,6	(1,7-3,5)
Urbanisatiegraad						
Platteland	2,0	(1,2-2,8)	1,5	(0,8-2,1)	1,7	(1,2-2,2)
Stad	2,9	(1,9-3,8)	2,1	(1,3-2,9)	2,5	(1,9-3,1)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van een bipolaire stoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt**: het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

Afgelopen 12 maanden

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van een bipolaire stoornis in de afgelopen 12 maanden weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van bipolaire stoornis in de afgelopen 12 maanden

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	1,3	(0,8-1,8)	1,1	(0,7-1,5)	1,2	(0,9-1,5)
Leeftijd	*					
18-24	2,3	(0,7-3,9)	1,3	(0,1-2,4)	1,8	(0,8-2,8)
25-34	2,4	(0,9-4,0)	0,7	(0,0-1,8)	1,6	(0,8-2,4)
35-44	1,9	(0,6-3,1)	1,0	(0,1-1,9)	1,4	(0,7-2,1)
45-54	1,0	(0,1-1,8)	1,7	(0,7-2,7)	1,3	(0,7-2,0)
55-64	0,3	(0,0-0,7)	1,2	(0,4-2,1)	0,8	(0,3-1,2)
65+	0,4	(0,0-0,9)	0,4	(0,0-0,9)	0,4	(0,0-0,7)
Opleiding					*	
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	1,9	(0,8-3,1)	2,2	(1,2-3,2)	2,1	(1,3-2,9)
Mbo, havo, vwo	1,6	(0,7-2,5)	0,7	(0,3-1,2)	1,2	(0,6-1,7)
Hbo, universiteit	0,5	(0,1-0,9)	0,7	(0,0-1,4)	0,6	(0,3-1,0)
Woonsituatie	*				*	
Met partner	0,7	(0,3-1,0)	0,8	(0,4-1,1)	0,7	(0,5-1,0)
Zonder partner	2,4	(1,3-3,4)	1,6	(0,6-2,6)	2,0	(1,3-2,7)
Werksituatie	*		*		*	
Betaald werk	0,9	(0,4-1,3)	0,6	(0,2-0,9)	0,7	(0,5-1,0)
Geen betaald werk	2,4	(1,3-3,6)	2,0	(1,2-2,9)	2,2	(1,5-2,9)
Inkomen			*		*	
Laag	1,7	(0,6-2,8)	2,3	(1,1-3,4)	2,0	(1,2-2,8)
Midden	1,2	(0,6-1,9)	0,8	(0,3-1,2)	1,0	(0,6-1,4)
Hoog	1,1	(0,3-2,0)	0,0	(0,0-0,0)	0,6	(0,2-1,1)
Herkomst						
Nederlands	1,2	(0,7-1,6)	1,1	(0,6-1,6)	1,1	(0,8-1,4)
Niet-Nederlands	2,1	(0,9-3,3)	1,1	(0,3-1,9)	1,5	(0,8-2,3)
Urbanisatiegraad						
Platteland	1,0	(0,5-1,5)	1,0	(0,4-1,6)	1,0	(0,6-1,4)
Stad	1,6	(0,8-2,3)	1,1	(0,6-1,7)	1,3	(0,9-1,8)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van een bipolaire stoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt**: het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

Angststoornissen

Er is sprake van enige angststoornis als iemand één of meerdere angststoornissen heeft gehad. Een gedetailleerde beschrijving van de afzonderlijke aandoeningen die hieronder vallen is te vinden in de specifieke paragrafen (zie: [paniekstoornis](#), [agorafobie](#), [sociale fobie](#), [specifieke fobie](#) en [gegeneraliseerde angststoornis](#)).

Snel naar:

- [Ooit in het leven](#)
- [Afgelopen 12 maanden](#)

Ooit in het leven

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van enige angststoornis ooit in het leven weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van enige angststoornis ooit in het leven

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	21,8	(19,9-23,7)	35,5	(32,8-38,1)	28,6	(26,7-30,6)
Leeftijd	*		*		*	
18-24	23,1	(19,0-27,2)	37,6	(32,0-43,2)	30,0	(26,2-33,8)
25-34	26,5	(21,7-31,3)	43,5	(38,3-48,8)	34,9	(30,8-39,1)
35-44	24,8	(20,3-29,3)	37,0	(31,9-42,0)	31,3	(28,0-34,5)
45-54	20,4	(16,4-24,3)	36,1	(31,5-40,8)	28,2	(24,9-31,5)
55-64	22,8	(19,2-26,4)	34,5	(30,6-38,4)	28,8	(26,0-31,6)
65+	13,5	(10,7-16,3)	23,8	(19,6-28,0)	18,6	(16,1-21,0)
Opleiding						
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	21,7	(18,8-24,7)	36,4	(32,0-40,8)	28,9	(26,2-31,5)
Mbo, havo, vwo	21,6	(18,8-24,4)	37,7	(34,3-41,1)	29,7	(27,4-32,1)
Hbo, universiteit	22,0	(19,4-24,7)	32,1	(28,7-35,5)	27,1	(24,4-29,7)
Woonsituatie	*		*		*	
Met partner met kinderen	19,8	(17,2-22,5)	33,5	(30,4-36,5)	26,7	(24,5-28,8)
Met partner zonder kinderen	17,2	(14,8-19,6)	29,9	(26,3-33,4)	23,7	(21,5-25,9)
Alleen met kinderen	12,4	(5,3-19,5)	45,2	(37,2-53,2)	37,5	(30,4-44,7)
Alleenstaand	30,5	(26,3-34,8)	39,6	(34,9-44,3)	34,8	(31,3-38,3)
Met anderen	25,1	(20,5-29,7)	43,0	(37,2-48,9)	32,6	(28,1-37,1)
Werk situatie	*		*		*	
Betaald werk	20,4	(18,3-22,6)	33,8	(31,1-36,4)	26,6	(24,7-28,6)
Huisvrouw/-man	29,7	(3,7-55,7)	37,4	(31,7-43,0)	36,7	(31,0-42,5)
Student	24,9	(19,8-30,0)	42,2	(35,6-48,8)	33,8	(29,0-38,6)
Werkloos, arbeidsongeschikt	45,8	(38,4-53,2)	54,9	(48,2-61,7)	50,8	(45,4-56,2)
Gepensioneerd	13,3	(11,0-15,7)	24,0	(19,4-28,6)	18,4	(15,8-21,1)
Inkomen			*		*	
Laag	22,6	(19,4-25,9)	40,1	(35,2-45,0)	32,3	(28,9-35,7)
Midden	20,9	(17,9-23,8)	35,0	(31,8-38,2)	27,9	(25,3-30,4)
Hoog	23,0	(19,1-26,9)	29,8	(26,0-33,6)	25,9	(22,8-29,1)
Herkomst						
Nederlands	21,3	(19,2-23,4)	34,7	(32,1-37,3)	27,9	(25,9-29,8)
Niet-Nederlands	24,2	(20,8-27,5)	38,4	(33,4-43,3)	32,0	(28,3-35,6)
Urbanisatiegraad	*		*		*	
Zeer laag	20,2	(15,1-25,2)	27,3	(22,2-32,3)	23,6	(19,6-27,6)
Laag	16,2	(13,1-19,2)	29,3	(26,3-32,4)	22,7	(20,6-24,8)
Matig	19,5	(16,2-22,9)	34,4	(29,8-39,0)	26,9	(23,9-29,9)
Hoog	23,7	(20,1-27,2)	38,5	(34,4-42,6)	31,2	(28,1-34,3)
Zeer hoog	26,0	(22,9-29,1)	39,6	(33,8-45,5)	32,9	(29,1-36,6)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van enige angststoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikke drukt:** het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Timbos-instituut

Afgelopen 12 maanden

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van enige angststoornis in de afgelopen 12 maanden weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van enige angststoornis in de afgelopen 12 maanden

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	11,0	(9,6-12,5)	19,4	(17,5-21,4)	15,2	(13,8-16,6)
Leeftijd	*		*		*	
18-24	14,7	(11,1-18,3)	25,6	(21,1-30,2)	19,9	(17,0-22,7)
25-34	13,6	(10,3-16,9)	26,1	(21,5-30,7)	19,8	(16,5-23,0)
35-44	12,9	(9,6-16,3)	21,6	(18,1-25,1)	17,5	(15,2-19,9)
45-54	9,2	(6,3-12,2)	17,3	(13,9-20,8)	13,3	(10,9-15,6)
55-64	10,7	(8,5-13,0)	16,8	(13,5-20,2)	13,8	(11,8-15,9)
65+	6,2	(3,8-8,7)	11,2	(8,3-14,0)	8,7	(6,9-10,4)
Opleiding					*	
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	13,3	(10,5-16,1)	20,9	(17,3-24,4)	17,0	(14,7-19,3)
Mbo, havo, vwo	11,2	(9,0-13,4)	20,4	(17,4-23,4)	15,9	(14,0-17,7)
Hbo, universiteit	9,3	(7,5-11,0)	17,3	(14,9-19,6)	13,3	(11,5-15,1)
Woonsituatie	*		*		*	
Met partner met kinderen	9,5	(7,2-11,8)	16,3	(14,3-18,3)	12,9	(11,3-14,5)
Met partner zonder kinderen	7,6	(5,9-9,3)	15,8	(12,8-18,9)	11,8	(9,9-13,7)
Alleen met kinderen	7,4	(1,5-13,3)	27,7	(19,7-35,7)	23,0	(16,4-29,6)
Alleenstaand	16,0	(12,9-19,1)	23,1	(19,3-27,0)	19,4	(16,9-21,9)
Met anderen	15,0	(11,3-18,6)	26,9	(22,0-31,8)	19,9	(16,8-23,1)
Werk situatie	*		*		*	
Betaald werk	9,9	(8,2-11,6)	17,0	(15,1-19,0)	13,2	(11,8-14,6)
Huisvrouw/-man	18,5	(1,0-36,0)	19,0	(14,2-23,8)	18,9	(14,3-23,6)
Student	12,4	(8,4-16,4)	27,7	(21,3-34,0)	20,3	(16,7-23,8)
Werkloos, arbeidsongeschikt	30,4	(24,4-36,5)	39,9	(33,1-46,6)	35,6	(30,6-40,6)
Gepensioneerd	5,0	(3,2-6,8)	11,2	(8,2-14,2)	7,9	(6,3-9,6)
Inkomen			*		*	
Laag	12,7	(10,2-15,2)	24,4	(19,9-28,9)	19,2	(16,4-21,9)
Midden	10,2	(8,1-12,2)	19,0	(16,6-21,4)	14,5	(12,7-16,3)
Hoog	10,8	(8,0-13,7)	14,1	(11,4-16,9)	12,3	(10,2-14,4)
Herkomst	*		*		*	
Nederlands	10,3	(8,8-11,9)	18,7	(16,7-20,8)	14,5	(13,0-15,9)
Niet-Nederlands	14,4	(11,8-17,1)	22,2	(18,2-26,1)	18,7	(16,0-21,4)
Urbanisatiegraad			*		*	
Zeer laag	9,1	(4,1-14,1)	11,5	(7,7-15,4)	10,3	(6,9-13,7)
Laag	7,4	(5,4-9,3)	14,5	(11,9-17,1)	10,9	(9,3-12,5)
Matig	9,7	(6,9-12,5)	19,3	(15,1-23,5)	14,4	(11,4-17,5)
Hoog	12,8	(10,2-15,4)	21,7	(18,6-24,8)	17,3	(15,2-19,5)
Zeer hoog	13,4	(10,2-16,6)	23,0	(18,9-27,1)	18,2	(15,5-20,9)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van enige angststoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikke drukt:** het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

- Paniekstoornis

De paniekstoornis wordt gekenmerkt door aanvallen van plotselinge en ernstige angst. De stoornis valt onder de hoofdgroep **angststoornissen**. Hieronder staat voor verschillende demografische kenmerken beschreven hoe vaak een paniekstoornis ooit in het leven en in de afgelopen 12 maanden vóórkomt. Hierbij worden de criteria van de DSM-5 aangehouden.

Snel naar:

- [Diagnostische criteria](#)
- [Ooit in het leven](#)
- [Afgelopen 12 maanden](#)

Diagnostische criteria

Van een *paniekaanval* wordt gesproken als er plotseling gevoelens van intense angst optreden die binnen enkele minuten een piek bereiken. Er is sprake van een *paniekstoornis* als er herhaaldelijke paniekaanvallen zijn en 1) iemand zich aanhoudend zorgen maakt over het krijgen van een volgende aanval of over de gevolgen van de aanvallen of 2) wanneer het gedrag wordt aangepast om paniekaanvallen te vermijden.

Een paniekaanval gaat gepaard met vier of meer symptomen uit onderstaande lijst:

- Hartkloppingen
- Transpireren
- Trillen of beven
- Ademnood
- Gevoel naar adem te snakken
- Pijn of een onaangenaam gevoel op de borst
- Misselijkheid

- Duizeligheid
- Opvliegers of koude rillingen
- Verdovende of tintelende gevoelens
- Derealiserende (gevoelens van onwerkelijkheid) of depersonalisatie (het gevoel van verlies over de eigen persoonlijkheid)
- Angst om gek te worden of de controle over zichzelf te verliezen
- Angst om dood te gaan.

Het is mogelijk dat naast de paniekstoornis óók aan de criteria van een **agorafobie** wordt voldaan, in dat geval worden beide diagnoses toegekend.

Ooit in het leven

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van een paniekstoornis ooit in het leven weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van paniekstoornis ooit in het leven

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	3,7	(2,9-4,5)	7,5	(6,3-8,8)	5,6	(4,8-6,4)
Leeftijd						
18-24	2,4	(0,9-3,9)	9,0	(6,0-12,0)	5,5	(3,9-7,2)
25-34	3,4	(1,6-5,3)	8,3	(4,9-11,7)	5,8	(4,0-7,7)
35-44	5,2	(2,8-7,6)	7,2	(4,9-9,6)	6,3	(4,6-8,0)
45-54	2,5	(1,0-4,1)	8,8	(6,0-11,5)	5,6	(3,9-7,3)
55-64	5,4	(3,3-7,4)	7,3	(5,2-9,5)	6,4	(4,8-7,9)
65+	3,0	(1,3-4,7)	4,6	(2,5-6,7)	3,8	(2,4-5,2)
Opleiding						
			*			
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	3,8	(2,2-5,3)	9,4	(6,8-12,1)	6,5	(4,7-8,3)
Mbo, havo, vwo	4,1	(2,8-5,4)	8,3	(6,4-10,2)	6,2	(5,1-7,3)
Hbo, universiteit	3,2	(2,1-4,2)	5,3	(3,9-6,7)	4,2	(3,2-5,3)
Woonsituatie						
Met partner met kinderen	3,4	(2,1-4,8)	6,3	(4,8-7,9)	4,9	(3,9-5,9)
Met partner zonder kinderen	3,6	(2,4-4,8)	6,4	(4,9-7,9)	5,0	(4,0-6,1)
Alleen met kinderen	5,5	(0,0-10,9)	9,3	(4,7-13,9)	8,4	(4,8-12,1)
Alleenstaand	4,9	(3,1-6,6)	9,8	(6,3-13,2)	7,2	(5,0-9,3)
Met anderen	2,8	(1,0-4,5)	9,3	(5,7-12,8)	5,5	(3,6-7,4)
Werk situatie						
	*		*		*	
Betaald werk	3,3	(2,4-4,1)	6,0	(4,7-7,4)	4,6	(3,7-5,4)
Huisvrouw/-man	16,7	(0,0-41,1)	8,2	(5,2-11,3)	8,9	(5,1-12,8)
Student	1,8	(0,2-3,5)	11,1	(7,4-14,8)	6,6	(4,6-8,6)
Werkloos, arbeidsongeschikt	10,5	(6,9-14,1)	17,1	(12,3-21,8)	14,1	(11,0-17,1)
Gepensioneerd	2,3	(1,2-3,4)	4,7	(2,3-7,0)	3,4	(2,1-4,8)
Inkomen						
			*		*	
Laag	3,9	(2,3-5,4)	9,0	(6,6-11,3)	6,7	(5,3-8,1)
Midden	3,4	(2,4-4,5)	7,8	(6,3-9,4)	5,6	(4,6-6,7)
Hoog	4,0	(2,6-5,5)	4,2	(2,5-5,8)	4,1	(2,9-5,3)
Herkomst						
Nederlands	3,8	(3,0-4,7)	7,4	(6,2-8,6)	5,6	(4,8-6,4)
Niet-Nederlands	3,0	(1,0-4,9)	7,8	(4,5-11,2)	5,6	(3,6-7,7)
Urbanisatiegraad						
Zeer laag	2,6	(0,8-4,4)	7,3	(4,1-10,4)	4,9	(3,2-6,5)
Laag	3,9	(2,3-5,6)	6,1	(3,9-8,3)	5,0	(3,6-6,5)
Matig	2,2	(1,2-3,2)	7,2	(4,9-9,5)	4,6	(3,4-5,9)
Hoog	4,9	(3,1-6,7)	7,9	(5,8-9,9)	6,4	(5,0-7,8)
Zeer hoog	3,3	(1,9-4,7)	8,5	(5,3-11,6)	5,9	(3,6-8,1)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van een panieksstoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikke druk:** het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

Afgelopen 12 maanden

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van een paniekstoornis in de afgelopen 12 maanden weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van paniekstoornis in de afgelopen 12 maanden

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	1,5	(1,1-1,9)	2,9	(2,0-3,9)	2,2	(1,7-2,8)
Leeftijd			*		*	
18-24	1,8	(0,5-3,2)	4,5	(2,3-6,7)	3,1	(1,9-4,3)
25-34	1,6	(0,2-3,1)	5,5	(2,1-8,8)	3,5	(1,9-5,2)
35-44	2,3	(1,0-3,6)	3,3	(1,5-5,1)	2,8	(1,7-4,0)
45-54	0,7	(0,0-1,6)	3,2	(1,4-4,9)	1,9	(0,9-3,0)
55-64	1,7	(0,7-2,7)	0,9	(0,2-1,7)	1,3	(0,7-1,9)
65+	1,2	(0,0-2,7)	0,7	(0,0-1,3)	1,0	(0,2-1,7)
Opleiding						
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	1,7	(0,6-2,7)	3,3	(1,8-4,8)	2,5	(1,5-3,4)
Mbo, havo, vwo	1,7	(1,0-2,3)	3,4	(2,1-4,7)	2,6	(1,8-3,3)
Hbo, universiteit	1,2	(0,5-2,0)	2,1	(0,7-3,4)	1,7	(0,8-2,5)
Woonsituatie						
Met partner met kinderen	1,1	(0,4-1,8)	1,7	(0,8-2,6)	1,4	(0,8-2,0)
Met partner zonder kinderen	1,4	(0,5-2,3)	2,6	(1,5-3,6)	2,0	(1,2-2,8)
Alleen met kinderen	3,0	(0,0-7,3)	5,2	(1,6-8,7)	4,6	(1,8-7,5)
Alleenstaand	1,6	(0,6-2,7)	4,0	(1,5-6,6)	2,8	(1,3-4,2)
Met anderen	2,4	(0,7-4,0)	4,2	(1,8-6,6)	3,1	(1,7-4,6)
Werk situatie	*		*		*	
Betaald werk	1,1	(0,7-1,5)	2,5	(1,4-3,6)	1,8	(1,2-2,3)
Huisvrouw/-man	9,4	(0,0-26,1)	2,5	(0,8-4,2)	3,1	(1,0-5,2)
Student	1,5	(0,0-3,0)	5,7	(2,8-8,5)	3,6	(2,1-5,2)
Werkloos, arbeidsongeschikt	6,2	(3,4-9,0)	6,7	(3,0-10,5)	6,5	(4,0-9,1)
Gepensioneerd	0,6	(0,0-1,2)	0,6	(0,0-1,3)	0,6	(0,2-1,1)
Inkomen						
Laag	2,0	(0,9-3,1)	4,0	(2,3-5,6)	3,1	(2,1-4,1)
Midden	1,3	(0,8-1,8)	3,1	(1,9-4,3)	2,2	(1,5-2,9)
Hoog	1,4	(0,4-2,4)	1,4	(0,1-2,7)	1,4	(0,5-2,3)
Herkomst						
Nederlands	1,5	(1,0-1,9)	2,7	(1,8-3,6)	2,1	(1,6-2,6)
Niet-Nederlands	1,8	(0,5-3,0)	3,8	(1,5-6,1)	2,9	(1,5-4,3)
Urbanisatiegraad						
Zeer laag	0,0	(0,0-0,0)	1,2	(0,0-2,5)	0,6	(0,0-1,2)
Laag	1,3	(0,4-2,1)	1,9	(0,8-2,9)	1,6	(0,9-2,3)
Matig	1,5	(0,6-2,3)	2,1	(0,4-3,7)	1,8	(0,9-2,6)
Hoog	2,4	(1,4-3,3)	3,2	(1,5-4,8)	2,8	(1,9-3,7)
Zeer hoog	1,2	(0,6-1,9)	4,4	(2,0-6,9)	2,8	(1,4-4,3)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van een paniekstoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikke druk:** het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Tilbos-instituut

- Agorafobie

Agorafobie staat ook wel bekend als pleinvrees. De stoornis valt onder de hoofdgroep **angststoornissen**. Hieronder staat voor verschillende demografische kenmerken beschreven hoe vaak agorafobie ooit in het leven en in de afgelopen 12 maanden vóórkomt. Hierbij worden de criteria van de DSM-5 aangehouden.

Snel naar:

- [Diagnostische criteria](#)
- [Ooit in het leven](#)
- [Afgelopen 12 maanden](#)

Diagnostische criteria

Iemand heeft agorafobie als hij of zij voldoet aan de volgende criteria:

- Er is een sterke en aanhoudende angst voor twee of meer van de volgende vijf situaties:
 - Gebruikmaken van het (openbaar) vervoer
 - Zich in een open ruimte bevinden
 - Zich in een afgesloten ruimte bevinden
 - In de rij staan of zich in een menigte bevinden
 - Alleen buitenshuis zijn
- Iemand vreest of vermijdt deze situaties vanwege de gedachte dat ontsnappen moeilijk zal zijn of hulp niet mogelijk is wanneer zich plotseling verschijnselen zouden voordoen die zouden kunnen leiden tot hulpbehoevendheid of ernstige verlegenheid
- De agorafobische situaties roepen bijna altijd angst of vrees op
- Als gevolg van deze angst of vrees beperkt iemand het reizen of bestaat de behoefte zich door iemand te laten vergezellen als men van huis moet ofwel worden de agorafobische situaties doorstaan met een intense angst

- De angst of vrees is buiten proportie ten opzichte van het werkelijke gevaar dat de situatie met zich meebrengt
- De angst, vrees of het vermijdingsgedrag verstoren het dagelijkse functioneren sterk, of er is een duidelijk lijden door het hebben van de fobie.

Het is mogelijk dat naast de agorafobie óók aan de criteria van een **paniekstoornis** wordt voldaan, in dat geval worden beide diagnoses toegekend.

Ooit in het leven

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van agorafobie ooit in het leven weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van agorafobie ooit in het leven

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	2,4	(1,9-3,0)	5,5	(4,6-6,4)	4,0	(3,5-4,5)
Leeftijd					*	
18-24	3,2	(1,4-4,9)	5,6	(2,8-8,4)	4,3	(2,8-5,8)
25-34	3,6	(1,6-5,7)	6,5	(4,1-9,0)	5,1	(3,5-6,7)
35-44	2,6	(1,2-3,9)	7,4	(4,5-10,2)	5,1	(3,5-6,7)
45-54	1,9	(0,8-3,0)	6,4	(3,7-9,1)	4,1	(2,6-5,6)
55-64	2,6	(1,5-3,8)	4,5	(2,5-6,4)	3,6	(2,4-4,7)
65+	1,0	(0,3-1,7)	2,4	(1,1-3,6)	1,7	(1,0-2,4)
Opleiding						
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	3,2	(1,9-4,4)	6,6	(4,5-8,7)	4,8	(3,8-5,9)
Mbo, havo, vwo	2,2	(1,4-3,1)	6,1	(4,4-7,8)	4,2	(3,2-5,2)
Hbo, universiteit	2,2	(1,2-3,2)	4,0	(2,9-5,2)	3,1	(2,3-3,9)
Woonsituatie	*				*	
Met partner	1,6	(1,0-2,1)	5,0	(4,1-5,9)	3,3	(2,8-3,9)
Zonder partner	3,9	(2,7-5,0)	6,3	(4,7-7,9)	5,1	(4,1-6,1)
Werksituatie					*	
Betaald werk	2,0	(1,3-2,6)	4,9	(3,8-6,0)	3,4	(2,7-4,0)
Geen betaald werk	3,7	(2,2-5,2)	6,6	(5,1-8,2)	5,3	(4,3-6,4)
Inkomen						
Laag	2,9	(1,5-4,4)	6,8	(4,8-8,8)	5,1	(3,8-6,4)
Midden	2,5	(1,6-3,4)	5,0	(3,7-6,3)	3,7	(3,0-4,5)
Hoog	2,0	(1,1-2,8)	5,2	(2,6-7,7)	3,4	(2,0-4,7)
Herkomst						
Nederlands	2,2	(1,7-2,8)	5,8	(4,8-6,9)	4,0	(3,4-4,6)
Niet-Nederlands	3,5	(2,0-5,0)	4,3	(2,8-5,8)	3,9	(2,8-5,0)
Urbanisatiegraad			*		*	
Platteland	2,0	(1,3-2,6)	4,0	(2,9-5,1)	3,0	(2,3-3,7)
Stad	2,8	(2,0-3,7)	6,6	(5,4-7,9)	4,7	(4,1-5,4)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van agorafobie tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt**: het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

Afgelopen 12 maanden

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van agorafobie in de afgelopen 12 maanden weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van agorafobie in de afgelopen 12 maanden

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	1,1	(0,7-1,5)	2,7	(2,0-3,4)	1,9	(1,5-2,3)
Leeftijd					*	
18-24	2,3	(0,7-3,8)	2,8	(1,0-4,5)	2,5	(1,4-3,6)
25-34	1,5	(0,4-2,5)	4,1	(1,9-6,3)	2,8	(1,6-4,0)
35-44	1,1	(0,2-1,9)	4,3	(2,0-6,7)	2,8	(1,5-4,1)
45-54	0,4	(0,0-0,9)	2,0	(0,8-3,3)	1,2	(0,6-1,9)
55-64	1,1	(0,3-1,9)	2,2	(0,8-3,6)	1,7	(0,9-2,5)
65+	0,7	(0,1-1,4)	0,6	(0,0-1,3)	0,7	(0,3-1,1)
Opleiding						
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	1,4	(0,5-2,3)	3,8	(2,0-5,6)	2,6	(1,6-3,5)
Mbo, havo, vwo	1,1	(0,4-1,7)	2,7	(1,7-3,8)	1,9	(1,3-2,5)
Hbo, universiteit	1,0	(0,4-1,5)	1,9	(1,2-2,6)	1,4	(1,0-1,8)
Woonsituatie	*		*		*	
Met partner	0,6	(0,3-1,0)	2,1	(1,5-2,8)	1,4	(1,0-1,7)
Zonder partner	1,9	(1,0-2,9)	3,6	(2,4-4,9)	2,8	(2,0-3,5)
Werksituatie	*				*	
Betaald werk	0,8	(0,4-1,1)	2,2	(1,4-3,0)	1,4	(1,1-1,8)
Geen betaald werk	2,0	(0,9-3,2)	3,6	(2,4-4,8)	2,9	(2,1-3,7)
Inkomen					*	
Laag	1,6	(0,6-2,7)	3,7	(2,4-4,9)	2,8	(1,9-3,6)
Midden	1,0	(0,4-1,5)	2,8	(1,7-3,8)	1,9	(1,3-2,4)
Hoog	0,8	(0,2-1,5)	1,5	(0,5-2,4)	1,1	(0,5-1,7)
Herkomst						
Nederlands	1,0	(0,6-1,4)	2,7	(1,8-3,5)	1,8	(1,4-2,3)
Niet-Nederlands	1,7	(0,5-2,9)	2,7	(1,5-3,8)	2,2	(1,4-3,0)
Urbanisatiegraad						
Platteland	1,1	(0,6-1,6)	1,8	(1,0-2,7)	1,5	(1,0-2,0)
Stad	1,1	(0,4-1,8)	3,3	(2,3-4,4)	2,2	(1,6-2,8)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van agorafobie tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt**: het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

- Sociale fobie

De sociale fobie wordt gekenmerkt door aanhoudende angst voor sociale situaties. De stoornis valt onder de hoofdgroep **angststoornissen**. Hieronder staat voor verschillende demografische kenmerken beschreven hoe vaak een sociale fobie ooit in het leven en in de afgelopen 12 maanden vóórkomt. Hierbij worden de criteria van de DSM-5 aangehouden.

Snel naar:

- [Diagnostische criteria](#)
- [Ooit in het leven](#)
- [Afgelopen 12 maanden](#)

Diagnostische criteria

Iemand heeft een sociale fobie als hij of zij voldoet aan de volgende criteria:

- Men heeft een intense, irrationele en aanhoudende angst voor sociale situaties, vooral als daar een prestatie van die persoon wordt verwacht, bijvoorbeeld spreken in het openbaar, in aanwezigheid van anderen schrijven of vragen beantwoorden
- De persoon is bang door anderen negatief te worden beoordeeld. Hij of zij kan ook bang zijn voor de eigen reactie op de angst, zoals verlegenheid, blozen of trillen
- Blootstelling aan de sociale situaties roept bijna altijd angst of vrees op
- De sociale situaties worden vermeden of doorstaan met intense angst of lijden
- De angst of vrees is buiten proportie ten opzichte van het werkelijke gevaar dat de sociale situatie met zich meebrengt
- De angst, vrees of het vermijdingsgedrag verstoren het dagelijkse functioneren sterk, of er is een duidelijk lijden door het hebben van de fobie.

Ooit in het leven

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van een sociale fobie ooit in het leven weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van sociale fobie ooit in het leven

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	10,8	(9,4-12,2)	15,3	(13,7-16,9)	13,1	(11,8-14,3)
Leeftijd	*		*		*	
18-24	13,4	(9,8-16,9)	17,8	(13,5-22,1)	15,5	(12,6-18,3)
25-34	16,1	(11,8-20,4)	21,8	(18,3-25,4)	18,9	(15,9-22,0)
35-44	14,9	(11,3-18,4)	16,4	(12,8-20,0)	15,7	(13,2-18,1)
45-54	8,1	(5,6-10,6)	13,9	(10,7-17,1)	11,0	(9,0-12,9)
55-64	9,3	(7,3-11,4)	14,3	(10,7-18,0)	11,9	(9,7-14,0)
65+	4,4	(3,0-5,8)	8,1	(6,0-10,3)	6,2	(5,0-7,5)
Opleiding						
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	10,7	(8,2-13,1)	15,2	(12,7-17,7)	12,9	(10,9-14,8)
Mbo, havo, vwo	11,0	(8,8-13,2)	15,9	(13,1-18,6)	13,5	(11,6-15,3)
Hbo, universiteit	10,8	(8,7-12,9)	14,7	(12,7-16,6)	12,7	(11,0-14,5)
Woonsituatie						
Met partner met kinderen	9,3	(7,2-11,5)	13,9	(11,6-16,1)	11,6	(10,1-13,2)
Met partner zonder kinderen	6,6	(4,9-8,2)	12,8	(10,2-15,4)	9,8	(8,1-11,4)
Alleen met kinderen	3,3	(0,0-7,0)	19,6	(13,3-25,9)	15,8	(10,6-21,0)
Alleenstaand	16,2	(13,0-19,4)	17,1	(13,7-20,4)	16,6	(14,1-19,1)
Met anderen	16,1	(12,6-19,6)	20,4	(15,9-25,0)	17,9	(14,8-21,0)
Werksituatie						
Betaald werk	10,4	(8,7-12,0)	14,0	(12,0-15,9)	12,1	(10,7-13,4)
Huisvrouw/-man	7,4	(0,0-16,8)	17,8	(13,1-22,6)	17,0	(12,5-21,4)
Student	15,7	(10,8-20,6)	20,1	(14,9-25,2)	18,0	(14,2-21,7)
Werkloos, arbeidsongeschikt	22,4	(16,5-28,3)	27,3	(20,6-33,9)	25,1	(20,8-29,3)
Gepensioneerd	4,6	(3,1-6,1)	8,1	(5,8-10,5)	6,3	(4,8-7,7)
Inkomen						
Laag	12,9	(10,1-15,7)	17,6	(15,0-20,3)	15,5	(13,6-17,4)
Midden	10,1	(7,9-12,2)	14,3	(12,2-16,4)	12,2	(10,4-13,9)
Hoog	10,7	(7,9-13,4)	14,3	(11,1-17,5)	12,3	(10,2-14,4)
Herkomst						
Nederlands	10,5	(9,1-11,9)	15,1	(13,5-16,8)	12,8	(11,6-14,0)
Niet-Nederlands	12,4	(9,1-15,6)	15,9	(12,4-19,4)	14,3	(11,4-17,2)
Urbanisatiegraad						
Zeer laag	7,7	(3,6-11,8)	12,2	(9,0-15,3)	9,9	(7,4-12,3)
Laag	8,3	(6,0-10,6)	11,8	(9,1-14,6)	10,1	(8,4-11,7)
Matig	8,2	(5,6-10,9)	15,1	(11,4-18,7)	11,6	(9,3-13,9)
Hoog	11,3	(9,3-13,2)	15,8	(13,7-17,9)	13,6	(12,1-15,1)
Zeer hoog	14,9	(12,3-17,4)	18,5	(15,1-21,9)	16,7	(14,2-19,1)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van een sociale fobie tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt:** het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

Afgelopen 12 maanden

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van een sociale fobie in de afgelopen 12 maanden weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van sociale fobie in de afgelopen 12 maanden

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	4,6	(3,6-5,5)	6,7	(5,6-7,8)	5,6	(4,8-6,5)
Leeftijd	*		*		*	
18-24	8,1	(5,3-10,9)	9,2	(7,0-11,4)	8,6	(6,6-10,6)
25-34	7,2	(4,2-10,1)	10,9	(8,0-13,8)	9,0	(6,7-11,3)
35-44	6,0	(3,7-8,3)	6,7	(4,5-8,9)	6,4	(4,8-8,0)
45-54	2,4	(1,1-3,6)	6,1	(4,1-8,2)	4,2	(3,1-5,4)
55-64	3,8	(2,2-5,4)	5,1	(2,7-7,5)	4,5	(2,9-6,1)
65+	1,3	(0,5-2,1)	2,9	(1,7-4,1)	2,1	(1,3-2,8)
Opleiding						
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	5,3	(3,5-7,1)	6,7	(4,6-8,8)	6,0	(4,5-7,4)
Mbo, havo, vwo	5,0	(3,2-6,8)	7,0	(5,3-8,8)	6,0	(4,7-7,3)
Hbo, universiteit	3,6	(2,4-4,8)	6,3	(4,9-7,7)	4,9	(3,9-6,0)
Woonsituatie	*		*		*	
Met partner met kinderen	2,8	(1,6-4,0)	4,6	(3,3-5,9)	3,7	(2,8-4,6)
Met partner zonder kinderen	2,2	(1,2-3,3)	5,3	(3,4-7,1)	3,8	(2,6-5,0)
Alleen met kinderen	1,0	(0,0-3,0)	8,1	(3,5-12,7)	6,4	(2,7-10,2)
Alleenstaand	8,1	(5,7-10,5)	9,3	(6,9-11,6)	8,6	(6,9-10,4)
Met anderen	8,7	(6,5-10,8)	11,8	(9,0-14,6)	10,0	(8,2-11,7)
Werk situatie	*		*		*	
Betaald werk	3,9	(2,9-4,9)	5,4	(4,0-6,8)	4,6	(3,6-5,5)
Huisvrouw/-man	2,9	(0,0-8,8)	6,2	(3,0-9,4)	6,0	(2,9-9,0)
Student	7,3	(3,8-10,8)	9,8	(6,5-13,1)	8,6	(6,1-11,1)
Werkloos, arbeidsongeschikt	14,6	(9,5-19,7)	18,8	(13,9-23,7)	16,9	(13,6-20,1)
Gepensioneerd	1,1	(0,3-1,9)	2,6	(1,2-4,0)	1,8	(1,0-2,6)
Inkomen					*	
Laag	5,4	(3,6-7,1)	8,9	(6,9-11,0)	7,3	(6,1-8,6)
Midden	4,4	(3,1-5,7)	5,9	(4,6-7,3)	5,2	(4,1-6,3)
Hoog	3,9	(2,2-5,6)	5,9	(3,3-8,5)	4,8	(3,3-6,3)
Herkomst	*		*		*	
Nederlands	4,1	(3,3-5,0)	6,7	(5,5-7,8)	5,4	(4,6-6,2)
Niet-Nederlands	6,8	(4,4-9,2)	6,8	(4,6-8,9)	6,8	(4,9-8,7)
Urbanisatiegraad	*		*		*	
Zeer laag	3,0	(0,2-5,7)	2,2	(0,6-3,7)	2,6	(0,8-4,3)
Laag	3,1	(1,9-4,2)	4,8	(3,0-6,6)	3,9	(2,9-5,0)
Matig	2,7	(1,2-4,3)	6,4	(4,7-8,2)	4,6	(3,3-5,8)
Hoog	4,9	(3,5-6,3)	7,2	(5,7-8,7)	6,0	(5,0-7,1)
Zeer hoog	7,0	(5,0-9,0)	9,1	(6,6-11,6)	8,1	(6,3-9,9)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van een sociale fobie tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt**: het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

- Specifieke fobie

De specifieke fobie wordt gekenmerkt door een aanhoudende angst voor een specifiek voorwerp of specifieke situatie. De stoornis valt onder de hoofdgroep [angststoornissen](#). Hieronder staat voor verschillende demografische kenmerken beschreven hoe vaak een specifieke fobie ooit in het leven en in de afgelopen 12 maanden vóórkomt. Hierbij worden de criteria van de DSM-5 aangehouden.

Snel naar:

- [Diagnostische criteria](#)
- [Ooit in het leven](#)
- [Afgelopen 12 maanden](#)

Diagnostische criteria

Iemand heeft een specifieke fobie als hij of zij voldoet aan de volgende criteria:

- Een duidelijke en aanhoudende angst voor een specifieke voorwerp of een specifieke situatie (bij voorbeeld vliegen, hoogtes, dieren, een injectie krijgen of bloed zien, besloten ruimtes, stilstaand water of onweer)
- Blootstelling aan de angstwekkende prikkel roept bijna altijd onmiddellijk angst of vrees op
- De angstwekkende situatie wordt vermeden of doorstaan met intense angst of lijden
- De angst of vrees is buiten proportie ten opzichte van het werkelijke gevaar dat de situatie met zich meebrengt
- De angst, vrees of het vermijdingsgedrag verstoren het dagelijkse functioneren sterk, of er is een duidelijk lijden door het hebben van de fobie.

Ooit in het leven

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van een specifieke fobie ooit in het leven weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van specifieke fobie ooit in het leven

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	7,5	(6,3-8,7)	16,1	(14,4-17,8)	11,8	(10,7-12,9)
Leeftijd			*		*	
18-24	9,9	(6,5-13,4)	17,7	(13,0-22,5)	13,6	(10,3-17,0)
25-34	6,7	(4,1-9,4)	18,4	(14,6-22,2)	12,5	(10,4-14,5)
35-44	8,5	(4,9-12,1)	20,2	(16,1-24,2)	14,7	(12,1-17,3)
45-54	8,7	(5,9-11,5)	13,7	(10,7-16,8)	11,2	(9,0-13,3)
55-64	7,6	(5,5-9,6)	15,7	(13,2-18,3)	11,7	(10,2-13,3)
65+	4,4	(2,6-6,2)	11,4	(8,4-14,4)	7,8	(6,2-9,4)
Opleiding			*		*	
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	9,0	(6,5-11,5)	18,2	(14,9-21,6)	13,5	(11,4-15,6)
Mbo, havo, vwo	7,3	(5,5-9,0)	18,2	(15,7-20,7)	12,8	(11,1-14,5)
Hbo, universiteit	6,9	(5,4-8,3)	12,2	(10,2-14,2)	9,5	(8,3-10,8)
Woonsituatie			*		*	
Met partner met kinderen	7,5	(5,6-9,4)	14,7	(12,5-16,9)	11,1	(9,6-12,7)
Met partner zonder kinderen	6,3	(4,7-7,9)	13,6	(11,1-16,1)	10,0	(8,3-11,7)
Alleen met kinderen	6,0	(1,0-10,9)	23,6	(17,3-29,9)	19,5	(14,0-25,0)
Alleenstaand	9,0	(6,2-11,9)	18,0	(14,2-21,8)	13,3	(11,0-15,5)
Met anderen	8,3	(5,1-11,5)	19,0	(14,5-23,5)	12,8	(9,7-15,8)
Werk situatie			*		*	
Betaald werk	7,3	(5,9-8,6)	14,4	(12,6-16,3)	10,6	(9,5-11,8)
Huisvrouw/-man	9,9	(0,0-20,1)	20,0	(16,2-23,9)	19,2	(15,5-22,9)
Student	9,4	(5,7-13,2)	18,1	(11,8-24,4)	13,9	(9,8-18,0)
Werkloos, arbeidsongeschikt	13,5	(8,8-18,2)	28,7	(23,3-34,1)	21,8	(18,0-25,6)
Gepensioneerd	4,5	(2,9-6,1)	10,9	(7,7-14,1)	7,5	(5,8-9,3)
Inkomen			*		*	
Laag	7,9	(5,8-10,0)	19,8	(16,1-23,4)	14,5	(12,0-17,0)
Midden	7,5	(6,0-9,1)	16,3	(13,9-18,7)	11,9	(10,4-13,4)
Hoog	7,0	(5,0-9,1)	11,1	(8,4-13,7)	8,8	(7,2-10,4)
Herkomst						
Nederlands	7,6	(6,4-8,9)	15,1	(13,4-16,8)	11,3	(10,1-12,5)
Niet-Nederlands	7,2	(3,8-10,6)	19,9	(15,8-24,0)	14,2	(11,5-16,8)
Urbanisatiegraad			*		*	
Zeer laag	5,7	(2,7-8,7)	9,0	(5,1-12,9)	7,3	(4,6-9,9)
Laag	4,8	(3,0-6,7)	13,9	(11,5-16,2)	9,3	(7,7-11,0)
Matig	9,2	(6,4-12,0)	13,5	(10,0-17,1)	11,3	(8,7-14,0)
Hoog	9,2	(6,6-11,8)	19,3	(16,3-22,3)	14,3	(12,3-16,3)
Zeer hoog	7,4	(5,1-9,7)	17,6	(14,0-21,2)	12,5	(10,1-15,0)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van een specifieke fobie tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt**: het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Tilbos-instituut

Afgelopen 12 maanden

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van een specifieke fobie in de afgelopen 12 maanden weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van specifieke fobie in de afgelopen 12 maanden

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	4,6	(3,8-5,5)	11,0	(9,6-12,4)	7,8	(6,9-8,7)
Leeftijd			*		*	
18-24	6,3	(3,5-9,1)	13,2	(8,9-17,6)	9,6	(7,1-12,1)
25-34	4,1	(2,0-6,3)	12,6	(9,1-16,1)	8,3	(6,4-10,3)
35-44	5,4	(2,9-8,0)	14,4	(11,4-17,5)	10,2	(8,2-12,2)
45-54	5,1	(2,9-7,3)	8,8	(6,5-11,2)	7,0	(5,3-8,7)
55-64	4,1	(2,6-5,7)	10,1	(7,7-12,6)	7,2	(5,8-8,5)
65+	3,2	(1,6-4,8)	7,5	(4,8-10,2)	5,3	(3,8-6,8)
Opleiding					*	
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	6,4	(4,4-8,4)	12,1	(9,4-14,7)	9,2	(7,4-10,9)
Mbo, havo, vwo	4,3	(3,0-5,5)	12,2	(9,9-14,6)	8,3	(7,0-9,6)
Hbo, universiteit	3,9	(2,8-5,0)	8,7	(7,1-10,4)	6,3	(5,2-7,5)
Woonsituatie			*		*	
Met partner met kinderen	4,4	(2,8-6,0)	10,4	(8,5-12,3)	7,4	(6,1-8,8)
Met partner zonder kinderen	3,1	(1,9-4,2)	8,4	(6,4-10,5)	5,8	(4,6-7,0)
Alleen met kinderen	3,4	(0,0-7,3)	19,6	(13,0-26,2)	15,8	(10,3-21,4)
Alleenstaand	6,6	(4,2-8,9)	11,2	(8,0-14,5)	8,8	(6,8-10,7)
Met anderen	5,8	(3,3-8,2)	13,2	(9,3-17,1)	8,9	(6,4-11,3)
Werk situatie	*		*		*	
Betaald werk	4,5	(3,5-5,5)	9,1	(7,6-10,7)	6,7	(5,7-7,6)
Huisvrouw/-man	5,4	(0,0-13,0)	12,7	(9,3-16,1)	12,1	(8,9-15,3)
Student	4,8	(2,2-7,5)	14,5	(8,8-20,1)	9,8	(6,4-13,1)
Werkloos, arbeidsongeschikt	9,2	(5,8-12,6)	22,5	(17,3-27,7)	16,5	(13,0-19,9)
Gepensioneerd	2,9	(1,5-4,2)	7,8	(5,0-10,7)	5,2	(3,7-6,7)
Inkomen			*		*	
Laag	5,3	(3,6-6,9)	14,2	(10,6-17,8)	10,2	(7,8-12,6)
Midden	4,1	(3,0-5,3)	10,7	(8,9-12,5)	7,4	(6,3-8,5)
Hoog	4,8	(3,1-6,5)	7,2	(4,9-9,6)	5,9	(4,4-7,3)
Herkomst						
Nederlands	4,6	(3,7-5,4)	10,3	(8,8-11,7)	7,4	(6,5-8,3)
Niet-Nederlands	4,9	(2,3-7,6)	13,7	(10,1-17,4)	9,8	(7,4-12,1)
Urbanisatiegraad					*	
Zeer laag	2,2	(0,4-4,0)	6,5	(3,0-10,0)	4,3	(2,1-6,4)
Laag	3,1	(1,8-4,3)	8,8	(6,6-11,0)	5,9	(4,6-7,3)
Matig	5,1	(2,7-7,4)	10,0	(6,4-13,6)	7,5	(4,9-10,1)
Hoog	6,3	(4,2-8,3)	12,9	(10,6-15,2)	9,7	(8,1-11,2)
Zeer hoog	4,5	(3,2-5,8)	12,2	(9,2-15,2)	8,4	(6,7-10,1)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van een specifieke fobie tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt**: het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

- Gegeneraliseerde angststoornis

De gegeneraliseerde angststoornis wordt gekenmerkt door voortdurende angst en bezorgdheid over alledaagse dingen. De stoornis valt onder de hoofdgroep [angststoornissen](#). Hieronder staat voor verschillende demografische kenmerken beschreven hoe vaak een gegeneraliseerde angststoornis ooit in het leven en in de afgelopen 12 maanden vóórkomt. Hierbij worden de criteria van de DSM-5 aangehouden.

Snel naar:

- [Diagnostische criteria](#)
- [Ooit in het leven](#)
- [Afgelopen 12 maanden](#)

Diagnostische criteria

Voor een gegeneraliseerde angststoornis gelden de volgende criteria:

- Iemand is voortdurend angstig en bezorgd over meerdere alledaagse dingen
- Hij of zij heeft moeite deze zorgen en angsten onder controle te houden.

Daarnaast moeten drie of meer van de volgende symptomen voortdurend aanwezig zijn gedurende een periode van minstens zes maanden:

- Een constant gevoel van onrust en spanning
- Snel vermoeid zijn
- Moeite hebben met concentreren
- Geïrriteerd of prikkelbaar zijn
- Spierspanning hebben
- Verstoorde slaap hebben (moeite om in slaap te vallen of door te slapen, rusteloze niet)

verkwikkende slaap).

Het is mogelijk dat naast de gegeneraliseerde angststoornis óók aan de criteria van een [depressieve stoornis](#) wordt voldaan, in dat geval worden beide diagnoses toegekend.

Ooit in het leven

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van een gegeneraliseerde angststoornis ooit in het leven weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van gegeneraliseerde angststoornis ooit in het leven

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	95% BI	%	95% BI	%	95% BI
Totaal	6,5	(5,5-7,6)	12,6	(11,3-13,8)	9,5	(8,6-10,5)
Leeftijd			*		*	
18-24	5,1	(3,0-7,1)	9,8	(6,8-12,7)	7,3	(5,6-9,0)
25-34	7,5	(4,2-10,8)	14,8	(11,3-18,4)	11,1	(8,5-13,7)
35-44	7,7	(5,0-10,4)	13,8	(10,8-16,7)	10,9	(9,0-12,9)
45-54	5,8	(3,5-8,1)	15,8	(12,3-19,3)	10,8	(8,5-13,0)
55-64	7,8	(5,8-9,9)	12,5	(9,5-15,4)	10,2	(8,3-12,1)
65+	4,8	(3,2-6,4)	7,0	(4,9-9,1)	5,9	(4,6-7,2)
Opleiding						
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	7,5	(5,7-9,4)	14,8	(12,1-17,6)	11,1	(9,5-12,7)
Mbo, havo, vwo	6,6	(5,0-8,2)	12,7	(10,8-14,6)	9,7	(8,3-11,0)
Hbo, universiteit	5,7	(4,2-7,2)	10,9	(9,1-12,7)	8,3	(6,8-9,8)
Woonsituatie						
Met partner met kinderen	5,8	(4,3-7,3)	11,6	(9,5-13,7)	8,7	(7,3-10,1)
Met partner zonder kinderen	6,1	(4,6-7,6)	11,9	(9,5-14,3)	9,1	(7,7-10,5)
Alleen met kinderen	4,3	(0,1-8,5)	15,9	(10,5-21,4)	13,2	(8,8-17,7)
Alleenstaand	8,8	(5,5-12,1)	14,7	(11,4-18,0)	11,6	(9,0-14,2)
Met anderen	6,5	(4,0-9,0)	11,8	(8,5-15,1)	8,7	(6,8-10,7)
Werk situatie	*		*		*	
Betaald werk	5,3	(4,1-6,6)	11,5	(10,0-13,1)	8,2	(7,2-9,3)
Huisvrouw/-man	12,1	(0,2-24,0)	14,1	(10,3-17,9)	13,9	(10,2-17,7)
Student	4,5	(2,1-7,0)	9,4	(6,3-12,4)	7,0	(5,1-9,0)
Werkloos, arbeidsongeschikt	22,1	(16,5-27,7)	28,1	(22,4-33,8)	25,4	(21,6-29,2)
Gepensioneerd	4,5	(2,9-6,1)	7,2	(4,9-9,6)	5,8	(4,4-7,2)
Inkomen					*	
Laag	8,5	(6,4-10,6)	14,1	(11,4-16,9)	11,6	(9,6-13,6)
Midden	6,7	(5,1-8,4)	12,8	(11,0-14,7)	9,7	(8,5-11,0)
Hoog	4,8	(3,2-6,4)	9,4	(7,2-11,6)	6,8	(5,3-8,3)
Herkomst	*					
Nederlands	5,9	(4,8-7,0)	12,8	(11,4-14,2)	9,3	(8,2-10,4)
Niet-Nederlands	9,5	(7,4-11,6)	11,6	(9,0-14,3)	10,7	(8,8-12,6)
Urbanisatiegraad						
Zeer laag	9,7	(5,9-13,5)	10,2	(6,9-13,5)	9,9	(7,4-12,5)
Laag	4,2	(2,7-5,8)	11,3	(9,2-13,4)	7,8	(6,4-9,1)
Matig	5,4	(3,5-7,2)	12,5	(9,0-16,0)	8,9	(6,7-11,1)
Hoog	6,5	(4,8-8,2)	13,9	(11,2-16,7)	10,3	(8,4-12,1)
Zeer hoog	8,1	(5,8-10,5)	12,6	(10,4-14,9)	10,4	(8,3-12,5)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van een gegeneraliseerde angststoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt**: het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

Afgelopen 12 maanden

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van een gegeneraliseerde angststoornis in de afgelopen 12 maanden weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van gegeneraliseerde angststoornis in de afgelopen 12 maanden

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	2,8	(2,1-3,4)	4,8	(3,9-5,8)	3,8	(3,2-4,4)
Leeftijd					*	
18-24	2,2	(0,7-3,6)	4,9	(2,6-7,3)	3,5	(2,2-4,8)
25-34	3,6	(1,4-5,8)	6,4	(3,9-8,9)	5,0	(3,4-6,5)
35-44	4,3	(2,2-6,3)	6,3	(3,7-8,8)	5,3	(3,8-6,8)
45-54	2,5	(0,7-4,3)	5,2	(3,5-6,8)	3,8	(2,5-5,1)
55-64	2,7	(1,4-4,0)	4,2	(2,4-5,9)	3,5	(2,4-4,6)
65+	1,3	(0,3-2,3)	2,0	(0,9-3,1)	1,7	(1,0-2,3)
Opleiding						
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	3,8	(2,2-5,4)	6,1	(4,3-8,0)	4,9	(3,8-6,1)
Mbo, havo, vwo	3,2	(2,0-4,3)	4,4	(3,0-5,9)	3,8	(3,0-4,6)
Hbo, universiteit	1,5	(0,7-2,4)	4,5	(3,4-5,6)	3,0	(2,2-3,9)
Woonsituatie			*		*	
Met partner met kinderen	2,8	(1,6-4,1)	3,4	(2,3-4,5)	3,1	(2,3-3,9)
Met partner zonder kinderen	1,9	(1,1-2,8)	4,3	(2,9-5,8)	3,2	(2,3-4,0)
Alleen met kinderen	0,0	(0,0-0,0)	7,3	(3,8-10,8)	5,6	(2,9-8,3)
Alleenstaand	3,8	(1,7-5,8)	7,3	(4,5-10,2)	5,4	(3,8-7,1)
Met anderen	3,3	(1,6-4,9)	5,3	(3,1-7,5)	4,1	(2,8-5,4)
Werk situatie	*		*		*	
Betaald werk	2,2	(1,4-2,9)	4,1	(2,9-5,2)	3,1	(2,5-3,6)
Huisvrouw/-man	3,6	(0,0-10,7)	5,7	(2,7-8,7)	5,5	(2,8-8,3)
Student	1,8	(0,1-3,5)	4,6	(2,3-6,9)	3,2	(1,8-4,7)
Werkloos, arbeidsongeschikt	12,5	(8,4-16,7)	13,5	(9,6-17,5)	13,1	(10,4-15,8)
Gepensioneerd	0,7	(0,1-1,4)	1,8	(0,7-2,9)	1,3	(0,7-1,9)
Inkomen					*	
Laag	3,5	(1,9-5,1)	5,8	(3,5-8,0)	4,7	(3,3-6,2)
Midden	3,1	(2,0-4,2)	5,0	(3,7-6,4)	4,1	(3,2-4,9)
Hoog	1,6	(0,7-2,5)	2,9	(1,7-4,2)	2,2	(1,4-2,9)
Herkomst						
Nederlands	2,4	(1,7-3,1)	4,9	(3,8-6,1)	3,6	(3,0-4,3)
Niet-Nederlands	4,4	(2,5-6,3)	4,5	(2,8-6,2)	4,5	(3,2-5,8)
Urbanisatiegraad						
Zeer laag	4,3	(0,8-7,9)	3,5	(1,4-5,6)	3,9	(1,8-6,0)
Laag	1,1	(0,5-1,8)	4,4	(2,7-6,1)	2,8	(1,9-3,6)
Matig	2,3	(1,3-3,3)	5,2	(3,5-6,8)	3,7	(2,7-4,8)
Hoog	2,7	(1,6-3,9)	5,0	(3,1-6,9)	3,9	(2,7-5,1)
Zeer hoog	3,9	(2,2-5,6)	5,2	(2,9-7,5)	4,6	(3,5-5,6)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van een gegeneraliseerde angststoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt**: het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

Middelenstoornissen

Er is sprake van enige stoornis in het gebruik van een middel (hierna: middelenstoornis) als iemand een alcohol- of drugsstoornis heeft gehad. Een gedetailleerde beschrijving van de diagnostische criteria van deze aandoeningen is te vinden in de specifieke paragrafen (zie: alcoholstoornis, drugsstoornis).

Snel naar:

- [Ooit in het leven](#)
- [Afgelopen 12 maanden](#)

Ooit in het leven

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van enige middelenstoornis ooit in het leven weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van enige middenstoornis ooit in het leven

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	22,5	(19,7-25,3)	11,0	(8,7-13,3)	16,7	(14,4-19,0)
Leeftijd	*		*		*	
18-24	31,3	(24,9-37,7)	13,8	(10,6-17,1)	23,0	(19,0-27,0)
25-34	35,3	(29,7-40,9)	15,1	(10,0-20,3)	25,3	(20,6-30,1)
35-44	27,4	(22,4-32,4)	14,1	(9,9-18,3)	20,3	(17,0-23,6)
45-54	16,5	(12,9-20,2)	10,5	(7,3-13,6)	13,5	(11,1-15,9)
55-64	15,1	(11,8-18,4)	6,8	(4,7-9,0)	10,9	(8,8-13,0)
65+	12,8	(9,5-16,0)	6,7	(4,3-9,2)	9,8	(7,5-12,1)
Opleiding						
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	25,9	(20,7-31,2)	12,1	(9,5-14,7)	19,2	(15,6-22,7)
Mbo, havo, vwo	20,7	(17,8-23,6)	9,1	(7,0-11,1)	14,8	(12,9-16,7)
Hbo, universiteit	22,3	(18,3-26,3)	12,7	(8,9-16,5)	17,5	(13,9-21,0)
Woonsituatie	*		*		*	
Met partner met kinderen	18,0	(15,4-20,6)	8,6	(5,8-11,5)	13,3	(11,2-15,4)
Met partner zonder kinderen	18,6	(15,5-21,7)	9,0	(7,0-11,1)	13,7	(11,7-15,8)
Alleen met kinderen	14,5	(6,8-22,2)	12,9	(9,6-16,3)	13,3	(9,9-16,7)
Alleenstaand	29,2	(24,2-34,1)	14,8	(10,3-19,3)	22,4	(18,3-26,5)
Met anderen	31,8	(25,5-38,0)	16,1	(11,7-20,4)	25,2	(20,8-29,6)
Werksituatie	*		*		*	
Betaald werk	21,9	(19,0-24,8)	10,5	(7,6-13,4)	16,6	(14,0-19,1)
Huisvrouw/-man	29,2	(9,8-48,6)	8,2	(5,2-11,2)	9,9	(6,7-13,2)
Student	32,3	(23,7-40,8)	15,3	(11,0-19,6)	23,5	(17,9-29,1)
Werkloos, arbeidsongeschikt	36,5	(30,3-42,6)	19,8	(14,8-24,8)	27,4	(23,7-31,0)
Gepensioneerd	12,6	(9,5-15,6)	6,6	(3,8-9,3)	9,7	(7,3-12,2)
Inkomen						
Laag	21,9	(17,3-26,4)	11,8	(9,2-14,4)	16,3	(13,6-19,0)
Midden	23,2	(20,0-26,5)	10,9	(8,3-13,5)	17,1	(14,6-19,6)
Hoog	21,5	(18,1-24,9)	10,8	(6,5-15,1)	16,9	(14,0-19,7)
Herkomst						
Nederlands	21,6	(19,0-24,2)	11,3	(8,9-13,7)	16,6	(14,3-18,8)
Niet-Nederlands	26,8	(21,5-32,1)	9,9	(6,9-12,9)	17,6	(14,0-21,2)
Urbanisatiegraad			*		*	
Zeer laag	15,6	(10,9-20,3)	5,4	(2,8-8,0)	10,7	(7,4-14,0)
Laag	19,2	(15,8-22,5)	7,8	(5,6-10,0)	13,5	(11,5-15,5)
Matig	20,7	(15,7-25,8)	9,2	(6,3-12,2)	15,0	(11,7-18,4)
Hoog	21,7	(18,1-25,4)	10,5	(8,8-12,3)	16,0	(13,6-18,4)
Zeer hoog	29,3	(21,8-36,8)	16,7	(10,8-22,6)	22,9	(17,1-28,8)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van enige middenstoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt**: het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

Afgelopen 12 maanden

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van enige middelenstoornis in de afgelopen 12 maanden weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van enige middenstoornis in de afgelopen 12 maanden

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	9,5	(7,4-11,6)	4,8	(3,6-6,0)	7,1	(5,7-8,6)
Leeftijd	*		*		*	
18-24	20,9	(16,0-25,9)	10,2	(7,4-13,1)	15,8	(12,8-18,8)
25-34	18,2	(13,2-23,1)	7,0	(3,9-10,1)	12,6	(9,0-16,3)
35-44	10,1	(6,8-13,4)	5,0	(2,6-7,4)	7,4	(5,3-9,5)
45-54	4,6	(2,7-6,4)	3,7	(1,9-5,6)	4,1	(2,8-5,5)
55-64	4,0	(2,5-5,6)	2,5	(1,4-3,7)	3,3	(2,3-4,2)
65+	2,8	(1,2-4,4)	2,3	(1,0-3,6)	2,6	(1,3-3,9)
Opleiding						
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	7,9	(4,4-11,4)	4,8	(3,1-6,4)	6,4	(4,2-8,6)
Mbo, havo, vwo	8,9	(6,7-11,2)	3,8	(2,6-5,0)	6,3	(5,1-7,6)
Hbo, universiteit	11,3	(8,5-14,0)	6,0	(4,0-8,1)	8,6	(6,6-10,7)
Woonsituatie	*		*		*	
Met partner met kinderen	5,0	(3,6-6,4)	3,1	(1,9-4,3)	4,0	(3,0-5,1)
Met partner zonder kinderen	7,0	(4,8-9,3)	3,7	(2,2-5,1)	5,3	(3,8-6,8)
Alleen met kinderen	3,5	(0,0-7,6)	5,5	(2,7-8,2)	5,0	(2,7-7,3)
Alleenstaand	12,9	(9,1-16,8)	6,5	(3,5-9,4)	9,9	(6,8-13,0)
Met anderen	19,5	(14,8-24,2)	9,7	(7,1-12,4)	15,4	(12,5-18,4)
Werk situatie	*		*		*	
Betaald werk	8,9	(6,7-11,2)	4,0	(2,8-5,3)	6,7	(5,1-8,2)
Huisvrouw/-man	13,3	(0,5-26,1)	3,0	(1,2-4,9)	3,9	(1,7-6,1)
Student	23,7	(17,4-29,9)	11,6	(7,7-15,4)	17,4	(13,2-21,7)
Werkloos, arbeidsongeschikt	13,8	(8,4-19,2)	9,1	(5,7-12,4)	11,2	(8,2-14,2)
Gepensioneerd	2,2	(0,5-3,9)	2,2	(0,7-3,8)	2,2	(0,8-3,6)
Inkomen			*			
Laag	9,7	(6,4-13,1)	6,6	(4,4-8,8)	8,0	(5,8-10,2)
Midden	9,5	(7,3-11,7)	4,5	(3,3-5,8)	7,1	(5,6-8,6)
Hoog	8,7	(6,2-11,2)	3,1	(1,4-4,8)	6,2	(4,6-7,9)
Herkomst						
Nederlands	8,8	(7,0-10,6)	5,1	(3,7-6,4)	7,0	(5,6-8,4)
Niet-Nederlands	12,7	(8,3-17,2)	3,7	(2,3-5,1)	7,8	(5,4-10,2)
Urbanisatiegraad	*		*		*	
Zeer laag	5,1	(1,9-8,3)	1,6	(0,3-3,0)	3,4	(1,4-5,5)
Laag	6,9	(4,4-9,4)	3,6	(2,1-5,0)	5,2	(3,7-6,7)
Matig	8,8	(6,0-11,5)	4,2	(2,1-6,2)	6,5	(4,6-8,4)
Hoog	7,9	(5,7-10,1)	4,1	(2,9-5,2)	6,0	(4,6-7,3)
Zeer hoog	15,3	(9,5-21,0)	7,9	(5,4-10,5)	11,6	(8,1-15,1)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van enige middenstoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikke drukt:** het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

Meer lezen?

De [Nationale Drug Monitor \(NDM\)](#) geeft een actueel beeld van het gebruik van drugs, alcohol en tabak in Nederland. Daarnaast biedt de NDM een overzicht van relevante beleidsontwikkelingen en de alcohol- en drugsgerelateerde criminaliteit.

- Alcoholstoornis

Een alcoholstoornis wordt gekenmerkt door een patroon van problematisch alcoholgebruik. De stoornis valt onder de hoofdgroep [middelenstoornissen](#). Hieronder staat voor verschillende demografische kenmerken beschreven hoe vaak een alcoholstoornis ooit in het leven en in de afgelopen 12 maanden vóórkomt. Hierbij worden de criteria van de DSM-5 aangehouden.

Snel naar:

- [Diagnostische criteria](#)
- [Ooit in het leven](#)
- [Afgelopen 12 maanden](#)

Diagnostische criteria

Er is sprake van een stoornis in het gebruik van alcohol (hierna: alcoholstoornis) als iemand een patroon van problematisch alcoholgebruik heeft. Dit blijkt dan uit twee of meer van de volgende elf kenmerken, die binnen een periode van een jaar optreden:

- Men drinkt vaak grotere hoeveelheden of langer dan men van plan was.
- Men wil beslist minderen of stoppen met drinken of heeft zonder succes geprobeerd dit te doen.
- Er wordt veel tijd gestoken in het verkrijgen van alcoholhoudende drank en in de consumptie ervan. Ook kan veel tijd nodig zijn om te herstellen van de effecten ervan.
- Hunkering, of een sterke wens of drang tot alcoholgebruik.
- De persoon gebruikt herhaaldelijk alcohol met als gevolg dat het niet meer lukt om in belangrijke mate te voldoen aan verplichtingen op het werk, school of thuis.
- De persoon blijft alcohol gebruiken hoewel dit een sociaal, beroepsmatig, psychisch of lichamelijk probleem in stand houdt.
- De persoon offert vanwege het drinken sociale en beroepsmatige activiteiten en besteding van vrije tijd op.
- Men drinkt herhaaldelijk in situaties waarin dit fysiek gevaarlijk is (bijvoorbeeld autorijden onder invloed).
- Iemand gaat door met drinken al kent men de nadelen daarvan voor het functioneren of de gezondheid.
- Iemand heeft een sterke gewenning of tolerantie. Drinken van dezelfde hoeveelheid heeft minder effect dan eerder. Of: de persoon moet meer drinken om dronken te worden of een ander gewenst effect te bereiken.
- Bij stopzetting of onderbreking van drinken is er sprake van ontwenningssverschijnselen, ook wel onthoudingsverschijnselen genoemd, zoals een kater. Het drinken heeft vaak tot doel om onthoudingsverschijnselen te verlichten of te voorkómen.

De DSM-5 maakt een onderscheid in een milde (2-3 symptomen), matige (4-5 symptomen) en ernstige (6 of meer symptomen) alcoholstoornis.

Ooit in het leven

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van een alcoholstoornis ooit in het leven weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Van de mensen met een alcoholstoornis ooit in het leven, heeft 63% een milde, 24% een matige en 13% een ernstige alcoholstoornis gehad.

Vóórkomen van alcoholstoornis ooit in het leven

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	17,8	(15,5-20,1)	7,9	(6,1-9,6)	12,8	(11,1-14,6)
Leeftijd	*		*		*	
18-24	23,3	(17,6-28,9)	10,4	(7,2-13,7)	17,2	(13,6-20,8)
25-34	27,8	(23,0-32,6)	12,7	(8,5-17,0)	20,4	(16,7-24,1)
35-44	21,1	(16,9-25,4)	9,4	(5,7-13,2)	14,9	(11,9-17,9)
45-54	12,4	(9,2-15,5)	6,0	(4,1-7,9)	9,2	(7,4-11,0)
55-64	12,9	(10,0-15,8)	4,9	(3,2-6,6)	8,8	(7,1-10,6)
65+	11,8	(8,6-15,0)	4,8	(2,8-6,8)	8,3	(6,2-10,5)
Opleiding			*			
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	19,7	(15,0-24,4)	6,1	(4,5-7,8)	13,1	(10,3-15,8)
Mbo, havo, vwo	16,1	(13,6-18,6)	6,5	(4,8-8,2)	11,2	(9,7-12,8)
Hbo, universiteit	18,6	(15,3-22,0)	10,6	(7,3-13,9)	14,6	(11,6-17,6)
Woonsituatie	*		*		*	
Met partner met kinderen	15,1	(12,5-17,8)	6,0	(3,5-8,5)	10,6	(8,6-12,5)
Met partner zonder kinderen	15,3	(12,5-18,2)	6,8	(5,2-8,4)	11,0	(9,1-12,8)
Alleen met kinderen	12,5	(5,3-19,7)	7,6	(4,1-11,2)	8,8	(5,5-12,0)
Alleenstaand	22,7	(18,0-27,4)	10,8	(7,9-13,7)	17,1	(14,1-20,1)
Met anderen	22,8	(17,8-27,7)	11,8	(8,7-15,0)	18,2	(14,8-21,6)
Werk situatie	*		*		*	
Betaald werk	17,6	(15,0-20,1)	8,2	(5,7-10,6)	13,2	(11,0-15,3)
Huisvrouw/-man	29,2	(9,8-48,6)	4,1	(1,8-6,5)	6,2	(3,4-9,1)
Student	25,4	(17,5-33,3)	12,1	(8,3-15,9)	18,6	(13,7-23,4)
Werkloos, arbeidsongeschikt	22,6	(16,9-28,4)	10,6	(6,7-14,4)	16,1	(12,7-19,4)
Gepensioneerd	11,8	(8,8-14,9)	4,6	(2,3-6,9)	8,4	(6,2-10,7)
Inkomen						
Laag	17,5	(14,1-21,0)	7,1	(5,3-8,9)	11,8	(9,9-13,7)
Midden	17,8	(15,1-20,5)	7,7	(5,7-9,8)	12,8	(10,9-14,7)
Hoog	17,5	(14,0-21,0)	9,3	(5,3-13,3)	13,9	(11,1-16,8)
Herkomst						
Nederlands	17,6	(15,1-20,0)	8,1	(6,2-9,9)	12,9	(11,1-14,8)
Niet-Nederlands	19,0	(14,3-23,7)	7,0	(4,4-9,7)	12,4	(9,6-15,3)
Urbanisatiegraad			*		*	
Zeer laag	13,0	(8,4-17,7)	4,3	(1,9-6,7)	8,8	(5,7-12,0)
Laag	16,0	(12,6-19,4)	4,7	(2,9-6,5)	10,4	(8,3-12,4)
Matig	17,2	(12,3-22,2)	6,7	(4,2-9,1)	12,0	(8,9-15,1)
Hoog	16,7	(13,2-20,2)	7,1	(5,8-8,4)	11,8	(9,6-14,1)
Zeer hoog	22,5	(16,3-28,6)	13,0	(9,0-16,9)	17,7	(13,4-22,0)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van een alcoholstoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt**: het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

Afgelopen 12 maanden

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van een alcoholstoornis in de afgelopen 12 maanden weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van alcoholstoornis in de afgelopen 12 maanden

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	7,5	(5,8-9,2)	3,3	(2,5-4,2)	5,4	(4,3-6,6)
Leeftijd	*		*		*	
18-24	16,3	(12,3-20,3)	8,5	(5,5-11,4)	12,6	(10,0-15,2)
25-34	14,3	(10,0-18,7)	5,2	(2,8-7,6)	9,8	(6,8-12,8)
35-44	7,5	(4,7-10,3)	3,1	(1,5-4,7)	5,2	(3,6-6,7)
45-54	3,6	(2,1-5,2)	2,1	(0,9-3,3)	2,9	(1,9-3,8)
55-64	3,5	(2,0-5,0)	1,7	(0,8-2,5)	2,6	(1,7-3,5)
65+	2,3	(0,7-3,9)	1,3	(0,4-2,3)	1,8	(0,7-3,0)
Opleiding			*		*	
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	6,1	(3,1-9,0)	1,9	(0,9-2,9)	4,0	(2,3-5,8)
Mbo, havo, vwo	6,5	(4,8-8,2)	2,6	(1,6-3,5)	4,5	(3,5-5,5)
Hbo, universiteit	9,7	(7,1-12,3)	5,3	(3,6-6,9)	7,5	(5,6-9,3)
Woonsituatie	*		*		*	
Met partner met kinderen	4,2	(3,0-5,5)	2,3	(1,2-3,3)	3,2	(2,4-4,1)
Met partner zonder kinderen	5,8	(3,9-7,8)	2,5	(1,4-3,6)	4,1	(2,9-5,4)
Alleen met kinderen	2,6	(0,0-6,3)	2,4	(0,5-4,3)	2,4	(0,7-4,2)
Alleenstaand	9,5	(6,2-12,8)	4,2	(2,2-6,1)	7,0	(4,6-9,3)
Met anderen	15,2	(11,4-19,0)	7,8	(5,3-10,3)	12,1	(9,6-14,7)
Werk situatie	*		*		*	
Betaald werk	7,3	(5,4-9,2)	3,1	(2,0-4,2)	5,3	(4,0-6,6)
Huisvrouw/-man	13,3	(0,5-26,1)	0,9	(0,0-1,9)	1,9	(0,4-3,4)
Student	18,9	(13,9-23,9)	10,1	(6,5-13,7)	14,4	(11,0-17,8)
Werkloos, arbeidsongeschikt	7,6	(4,3-10,9)	4,5	(2,1-7,0)	5,9	(3,9-7,9)
Gepensioneerd	2,0	(0,3-3,7)	1,2	(0,2-2,3)	1,6	(0,4-2,9)
Inkomen						
Laag	6,9	(4,4-9,3)	3,7	(2,5-4,8)	5,1	(3,7-6,5)
Midden	7,6	(5,7-9,5)	3,5	(2,3-4,7)	5,6	(4,3-6,9)
Hoog	7,2	(5,0-9,3)	2,5	(0,8-4,2)	5,1	(3,7-6,5)
Herkomst						
Nederlands	7,5	(5,8-9,1)	3,6	(2,6-4,6)	5,6	(4,4-6,8)
Niet-Nederlands	7,6	(4,5-10,7)	2,2	(1,1-3,4)	4,7	(2,9-6,4)
Urbanisatiegraad			*		*	
Zeer laag	4,3	(1,1-7,4)	0,9	(0,0-2,0)	2,7	(0,8-4,6)
Laag	6,3	(3,8-8,8)	2,6	(1,3-3,8)	4,4	(2,9-6,0)
Matig	7,5	(4,9-10,0)	2,7	(1,1-4,3)	5,1	(3,3-6,9)
Hoog	6,1	(4,2-8,0)	2,7	(1,9-3,6)	4,4	(3,3-5,5)
Zeer hoog	11,1	(6,2-15,9)	5,7	(3,8-7,6)	8,4	(5,3-11,4)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van een alcoholstoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt**: het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

Meer lezen?

Het [Expertisecentrum Alcohol \(EA\)](#) deelt wetenschappelijke kennis over alcohol en alcoholpreventie en stimuleert de toepassing daarvan.

- Drugsstoornis

Een drugsstoornis wordt gekenmerkt door een patroon van problematisch medicijn- of drugsgebruik. De stoornis valt onder de hoofdgroep [middelenstoornissen](#). Hieronder staat voor verschillende demografische kenmerken beschreven hoe vaak een drugsstoornis ooit in het leven en in de afgelopen 12 maanden vóórkomt. Hierbij worden de criteria van de DSM-5 aangehouden.

Snel naar:

- [Diagnostische criteria](#)
- [Ooit in het leven](#)
- [Afgelopen 12 maanden](#)

In NEMESIS-3 is de aanwezigheid van een drugsstoornis bepaald voor het oneigenlijke (of niet-medicinale) gebruik van drie typen medicijnen en voor drugsgebruik. Het gaat om de volgende groepen middelen:

- Slaap- en kalmeringsmiddelen (zoals temazepam, oxazepam, valium en seresta)
- Stimulerende- of opwekkende medicijnen (zoals dex-amfetamine en methylfenidaat)

- Pijnbestrijders (zoals instanyl, fentanyl, morfine, oxycodon en tramadol)
- Cannabis (marihuana, wiet of hasj)
- Cocaine (poeder, crack, base of cocapasta)
- Stimulerende drugs (zoals XTC, amfetaminen of speed)
- Hallucinerende middelen (zoals LSD, mescaline, paddo's of truffels)
- Andere drugs (zoals GHB, ketamine, heroïne of opium)

Vanwege beperkte aantallen kunnen we de aanwezigheid van de stoornis niet apart voor elke groep middelen rapporteren. Dit doen we wel voor enige drugsstoornis (iemand heeft voor één of meer van de groepen middelen een stoornis in gebruik gehad) en voor een [cannabisstoornis](#).

Diagnostische criteria

Er is sprake van een stoornis in het gebruik van drugs (hierna: drugsstoornis) als iemand een patroon van problematisch drugsgebruik heeft. Dit blijkt dan uit twee of meer van de volgende elf kenmerken, die binnen een periode van een jaar optreden:

- Men gebruikt vaak grotere hoeveelheden of langer dan men van plan was.
- Men wil beslist minderen of stoppen met gebruik of heeft zonder succes geprobeerd dit te doen.
- Er wordt veel tijd gestoken in het verkrijgen van de drugs en in de consumptie ervan. Ook kan veel tijd nodig zijn om te herstellen van de effecten ervan.
- Hunkering, of een sterke wens of drang tot gebruik.
- Men gebruikt herhaaldelijk drugs met als gevolg dat het niet meer lukt om in belangrijke mate te voldoen aan verplichtingen op het werk, school of thuis.
- Men blijft drugs gebruiken hoewel dit een sociaal, beroepsmatig, psychisch of lichamelijk probleem in stand houdt.
- Men offert vanwege het gebruik sociale en beroepsmatige activiteiten en besteding van vrije tijd op.
- Men gebruikt herhaaldelijk in situaties waarin dit fysiek gevaarlijk is (bijvoorbeeld autorijden onder invloed).
- Iemand gaat door met gebruiken al kent men de nadelen daarvan voor het functioneren of de gezondheid.
- Iemand heeft een sterke gewenning of tolerantie. Gebruiken van dezelfde hoeveelheid heeft minder effect dan eerder. Of: de persoon moet meer gebruiken om het gewenste effect te bereiken.
- Bij stopzetting of onderbreking van gebruik is er sprake van ontwenningssverschijnselen, ook wel onthoudingsverschijnselen genoemd. Het gebruik heeft vaak tot doel om onthoudingsverschijnselen te verlichten of te voorkómen.

De DSM-5 maakt een onderscheid in een milde (2-3 symptomen), matige (4-5 symptomen) en ernstige (6 of meer symptomen) drugsstoornis.

Ooit in het leven

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van enige drugsstoornis ooit in het leven

weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Van de mensen met een drugsstoornis ooit in het leven, heeft 39% een milde, 31% een matige en 30% een ernstige drugsstoornis gehad.

Vóórkomen van drugsstoornis ooit in het leven

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	8,5	(6,6-10,3)	4,7	(3,4-6,0)	6,6	(5,2-7,9)
Leeftijd	*		*		*	
18-24	11,2	(6,9-15,4)	4,2	(1,5-6,9)	7,9	(4,9-10,8)
25-34	13,9	(10,7-17,1)	6,9	(3,3-10,6)	10,5	(7,7-13,2)
35-44	13,8	(9,9-17,7)	7,0	(5,0-9,0)	10,2	(8,2-12,2)
45-54	7,1	(4,6-9,7)	4,7	(2,4-6,9)	5,9	(4,2-7,7)
55-64	3,8	(1,6-6,0)	2,9	(1,4-4,4)	3,3	(1,8-4,9)
65+	2,3	(0,7-3,9)	2,1	(0,9-3,3)	2,2	(1,1-3,3)
Opleiding	*		*		*	
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	11,8	(7,6-15,9)	7,2	(4,8-9,6)	9,5	(6,8-12,3)
Mbo, havo, vwo	8,3	(6,3-10,2)	4,1	(2,9-5,3)	6,2	(5,0-7,4)
Hbo, universiteit	6,4	(4,4-8,5)	3,7	(1,7-5,7)	5,0	(3,2-6,8)
Woonsituatie	*		*		*	
Met partner met kinderen	6,4	(4,6-8,3)	3,4	(2,1-4,6)	4,9	(3,9-5,9)
Met partner zonder kinderen	5,4	(3,7-7,0)	2,8	(1,7-3,9)	4,0	(3,0-5,0)
Alleen met kinderen	2,9	(0,0-7,0)	7,4	(3,9-10,9)	6,3	(3,6-9,0)
Alleenstaand	13,6	(9,0-18,2)	7,5	(3,9-11,2)	10,8	(7,2-14,3)
Met anderen	12,8	(8,3-17,2)	7,2	(2,7-11,7)	10,4	(6,5-14,4)
Werk situatie	*		*		*	
Betaald werk	7,8	(6,1-9,5)	3,7	(2,2-5,1)	5,9	(4,6-7,2)
Huisvrouw/-man	7,0	(0,0-16,6)	5,1	(2,9-7,3)	5,2	(2,9-7,6)
Student	11,2	(5,1-17,3)	4,8	(1,8-7,9)	7,9	(3,8-12,0)
Werkloos, arbeidsongeschikt	23,8	(17,8-29,9)	14,1	(9,8-18,5)	18,5	(14,9-22,2)
Gepensioneerd	2,0	(0,3-3,7)	2,1	(0,7-3,5)	2,0	(0,8-3,3)
Inkomen						
Laag	7,8	(5,1-10,5)	6,3	(4,4-8,3)	7,0	(5,3-8,8)
Midden	9,8	(7,1-12,4)	4,9	(3,2-6,5)	7,3	(5,4-9,2)
Hoog	6,6	(4,7-8,5)	2,8	(1,0-4,6)	4,9	(3,6-6,2)
Herkomst	*				*	
Nederlands	7,3	(5,8-8,8)	4,7	(3,5-6,0)	6,0	(4,9-7,2)
Niet-Nederlands	14,2	(10,3-18,1)	4,4	(2,1-6,6)	8,8	(6,2-11,4)
Urbanisatiegraad	*				*	
Zeer laag	3,3	(1,0-5,6)	2,4	(0,7-4,1)	2,9	(1,3-4,4)
Laag	5,0	(3,0-7,0)	4,1	(2,4-5,8)	4,5	(3,3-5,7)
Matig	6,3	(4,3-8,4)	3,3	(1,3-5,3)	4,8	(3,2-6,4)
Hoog	8,9	(6,5-11,3)	5,0	(3,5-6,4)	6,9	(5,5-8,3)
Zeer hoog	13,6	(8,5-18,7)	6,2	(2,4-10,0)	9,9	(6,1-13,7)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van een drugsstoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt**: het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

Afgelopen 12 maanden

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van enige drugsstoornis in de afgelopen 12 maanden weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van drugsstoornis in de afgelopen 12 maanden

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	2,8	(1,7-3,9)	1,7	(1,0-2,4)	2,3	(1,5-3,0)
Leeftijd	*				*	
18-24	6,5	(3,5-9,6)	2,3	(0,8-3,8)	4,5	(2,5-6,5)
25-34	5,1	(2,7-7,5)	2,4	(0,6-4,3)	3,8	(2,0-5,5)
35-44	2,8	(1,4-4,2)	2,2	(0,9-3,4)	2,4	(1,4-3,5)
45-54	1,8	(0,6-3,1)	1,6	(0,4-2,8)	1,7	(0,8-2,6)
55-64	1,2	(0,0-2,3)	1,0	(0,2-1,7)	1,1	(0,3-1,8)
65+	0,5	(0,0-1,1)	1,0	(0,3-1,7)	0,8	(0,3-1,2)
Opleiding						
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	3,1	(1,2-5,0)	3,1	(1,8-4,4)	3,1	(1,8-4,4)
Mbo, havo, vwo	3,1	(1,7-4,6)	1,2	(0,6-1,9)	2,2	(1,4-3,0)
Hbo, universiteit	2,2	(1,3-3,2)	1,4	(0,2-2,5)	1,8	(0,9-2,7)
Woonsituatie	*				*	
Met partner met kinderen	1,0	(0,4-1,7)	1,0	(0,3-1,7)	1,0	(0,6-1,5)
Met partner zonder kinderen	1,7	(0,7-2,8)	1,2	(0,5-1,9)	1,4	(0,8-2,1)
Alleen met kinderen	0,9	(0,0-2,6)	3,1	(0,5-5,7)	2,6	(0,5-4,6)
Alleenstaand	5,3	(2,8-7,9)	2,7	(0,9-4,6)	4,1	(2,2-6,0)
Met anderen	5,5	(2,8-8,3)	2,8	(1,1-4,4)	4,4	(2,4-6,3)
Werk situatie	*		*		*	
Betaald werk	2,3	(1,1-3,4)	1,2	(0,5-1,9)	1,8	(0,9-2,6)
Huisvrouw/-man	4,2	(0,0-12,4)	2,2	(0,6-3,8)	2,4	(0,5-4,2)
Student	7,5	(2,8-12,2)	2,2	(0,4-4,0)	4,8	(1,7-7,9)
Werkloos, arbeidsongeschikt	7,8	(3,7-11,8)	5,0	(2,4-7,5)	6,3	(3,8-8,8)
Gepensioneerd	0,1	(0,0-0,4)	1,0	(0,3-1,8)	0,6	(0,2-0,9)
Inkomen			*		*	
Laag	3,3	(1,6-5,0)	3,1	(1,5-4,8)	3,2	(1,7-4,7)
Midden	3,1	(1,7-4,5)	1,2	(0,7-1,7)	2,2	(1,4-2,9)
Hoog	1,8	(0,9-2,7)	1,1	(0,2-2,1)	1,5	(0,8-2,2)
Herkomst	*				*	
Nederlands	2,1	(1,3-2,9)	1,6	(0,9-2,3)	1,9	(1,2-2,5)
Niet-Nederlands	6,3	(3,3-9,4)	2,0	(0,8-3,2)	4,0	(2,1-5,8)
Urbanisatiegraad	*				*	
Zeer laag	0,8	(0,0-1,9)	0,7	(0,0-1,6)	0,8	(0,1-1,4)
Laag	0,7	(0,1-1,3)	1,1	(0,3-1,9)	0,9	(0,5-1,4)
Matig	1,8	(0,9-2,8)	1,5	(0,0-2,9)	1,6	(0,8-2,5)
Hoog	2,4	(1,5-3,4)	1,6	(0,7-2,4)	2,0	(1,3-2,6)
Zeer hoog	6,1	(3,0-9,2)	2,8	(1,1-4,5)	4,4	(2,4-6,4)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van een drugsstoornis tussen de verschillende leeftijds groepen. **Dikgedrukt**: het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

Meer lezen?

De [Nationale Drug Monitor \(NDM\)](#) geeft een actueel beeld van het gebruik van drugs in Nederland. Daarnaast biedt de NDM een overzicht van relevante beleidsontwikkelingen en de drugsgelateerde criminaliteit.

- - Cannabisstoornis

Een cannabisstoornis wordt gekenmerkt door een patroon van problematisch cannabisgebruik. De criteria voor de stoornis staan beschreven bij de [drugstoornissen](#), waar de stoornis onder valt. Hieronder staat voor verschillende demografische kenmerken beschreven hoe vaak een cannabisstoornis ooit in het leven en in de afgelopen 12 maanden vóórkomt. Hierbij worden de criteria van de DSM-5 aangehouden.

Snel naar:

- [Ooit in het leven](#)
- [Afgelopen 12 maanden](#)

Ooit in het leven

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van een cannabisstoornis ooit in het leven weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen

sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Van de mensen met een cannabisstoornis ooit in het leven, heeft 40% een milde, 30% een matige en 30% een ernstige cannabisstoornis gehad.

Vóórkomen van cannabisstoornis ooit in het leven

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	5,9	(4,6-7,2)	1,9	(1,3-2,5)	3,9	(3,1-4,7)
Leeftijd	*		*		*	
18-24	9,7	(5,7-13,7)	3,1	(0,9-5,2)	6,5	(4,0-9,1)
25-34	11,0	(8,0-13,9)	3,3	(1,5-5,1)	7,2	(5,4-9,0)
35-44	11,5	(8,0-15,0)	3,7	(2,3-5,1)	7,4	(5,6-9,2)
45-54	3,3	(1,1-5,5)	1,2	(0,2-2,3)	2,3	(1,0-3,5)
55-64	0,9	(0,1-1,7)	0,5	(0,0-1,1)	0,7	(0,1-1,3)
65+	1,0	(0,2-1,7)	0,0	(0,0-0,0)	0,5	(0,1-0,9)
Opleiding			*			
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	6,9	(4,5-9,3)	3,3	(1,7-5,0)	5,2	(3,5-6,8)
Mbo, havo, vwo	6,5	(4,8-8,2)	1,7	(0,9-2,6)	4,1	(3,0-5,1)
Hbo, universiteit	4,5	(2,8-6,1)	1,2	(0,6-1,7)	2,8	(1,8-3,8)
Woonsituatie	*		*		*	
Met partner	4,4	(3,2-5,6)	0,8	(0,4-1,2)	2,6	(1,9-3,2)
Zonder partner	8,3	(5,9-10,7)	3,9	(2,4-5,4)	6,2	(4,6-7,7)
Werksituatie						
Betaald werk	6,3	(4,8-7,7)	1,7	(1,1-2,4)	4,1	(3,2-5,0)
Geen betaald werk	4,9	(3,1-6,8)	2,2	(1,1-3,3)	3,4	(2,3-4,5)
Inkomen						
Laag	5,4	(2,9-7,8)	3,0	(1,6-4,3)	4,1	(2,8-5,4)
Midden	6,9	(5,2-8,7)	1,9	(1,1-2,7)	4,4	(3,4-5,5)
Hoog	4,0	(2,5-5,6)	0,8	(0,0-1,5)	2,6	(1,7-3,5)
Herkomst	*				*	
Nederlands	5,1	(4,0-6,1)	2,0	(1,2-2,7)	3,5	(2,8-4,3)
Niet-Nederlands	10,0	(6,4-13,5)	1,7	(0,8-2,6)	5,4	(3,7-7,2)
Urbanisatiegraad	*		*		*	
Platteland	3,6	(2,4-4,8)	0,4	(0,1-0,7)	2,0	(1,4-2,7)
Stad	7,7	(5,8-9,6)	3,0	(2,2-3,9)	5,3	(4,2-6,4)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van een cannabisstoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt**: het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

Afgelopen 12 maanden

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van een cannabisstoornis in de afgelopen 12 maanden weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van cannabisstoornis in de afgelopen 12 maanden

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	1,9	(1,3-2,6)	0,6	(0,3-0,9)	1,3	(0,8-1,7)
Leeftijd	*				*	
18-24	5,8	(2,8-8,9)	1,8	(0,4-3,3)	3,9	(2,0-5,9)
25-34	3,7	(1,8-5,6)	0,7	(0,0-1,5)	2,2	(1,2-3,2)
35-44	2,3	(0,9-3,7)	0,8	(0,1-1,6)	1,5	(0,7-2,4)
45-54	0,4	(0,0-1,0)	0,6	(0,0-1,3)	0,5	(0,0-1,0)
55-64	0,1	(0,0-0,4)	0,0	(0,0-0,0)	0,1	(0,0-0,2)
65+	0,5	(0,0-1,1)	0,0	(0,0-0,0)	0,3	(0,0-0,5)
Opleiding			*			
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	1,7	(0,8-2,7)	1,6	(0,5-2,6)	1,6	(0,9-2,4)
Mbo, havo, vwo	2,4	(1,1-3,6)	0,3	(0,0-0,6)	1,3	(0,6-2,0)
Hbo, universiteit	1,6	(0,9-2,3)	0,3	(0,0-0,7)	0,9	(0,5-1,4)
Woonsituatie	*		*		*	
Met partner	0,8	(0,4-1,3)	0,2	(0,0-0,3)	0,5	(0,2-0,7)
Zonder partner	3,8	(2,5-5,1)	1,4	(0,7-2,1)	2,6	(1,8-3,4)
Werk situatie						
Betaald werk	1,7	(1,0-2,5)	0,4	(0,1-0,8)	1,1	(0,7-1,5)
Geen betaald werk	2,5	(1,3-3,7)	0,9	(0,3-1,5)	1,6	(1,0-2,2)
Inkomen						
Laag	2,5	(1,1-4,0)	1,2	(0,3-2,0)	1,8	(0,8-2,8)
Midden	2,1	(1,2-3,0)	0,5	(0,1-0,8)	1,3	(0,8-1,7)
Hoog	1,0	(0,4-1,7)	0,2	(0,0-0,6)	0,7	(0,2-1,1)
Herkomst	*				*	
Nederlands	1,3	(0,8-1,8)	0,5	(0,2-0,8)	0,9	(0,6-1,2)
Niet-Nederlands	4,9	(2,3-7,5)	1,1	(0,4-1,8)	2,8	(1,4-4,2)
Urbanisatiegraad	*		*		*	
Platteland	0,8	(0,3-1,2)	0,1	(0,0-0,2)	0,4	(0,2-0,6)
Stad	2,9	(1,9-3,8)	1,0	(0,5-1,5)	1,9	(1,3-2,5)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van een cannabisstoornis tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt**: het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

Meer lezen?

De [Nationale Drug Monitor \(NDM\)](#) geeft een actueel beeld van het gebruik van drugs in Nederland. Daarnaast biedt de NDM een overzicht van relevante beleidsontwikkelingen en de drugsgelateerde criminaliteit.

ADHD

ADHD, ofwel aandachtstekort/hyperactiviteitstoornis, is een psychische aandoening die in de kindertijd (voor het 12^e jaar) ontstaat. Indien de problemen ook in de afgelopen 12 maanden nog aanwezig waren, wordt gesproken van ADHD in de volwassenheid.

Snel naar:

- [Diagnostische criteria](#)
- [In de kindertijd](#)
- [In de volwassenheid](#)

Diagnostische criteria

ADHD wordt vastgesteld indien minstens zes maanden zes of meer van de volgende aandachtsproblemen aanwezig waren:

- Onvoldoende aandacht voor details of achteloos fouten maken
- Moeite om de aandacht bij taken of een spel te houden
- Niet lijken te luisteren
- Aanwijzingen niet opvolgen of opdrachten niet kunnen afmaken
- Moeite met organiseren van taken
- Vermijden of afkeer hebben van taken die langdurige geestelijke inspanning vragen
- Dingen vaak kwijtraken die nodig zijn voor taken

- Gemakkelijk afgeleid worden
- Vergeetachtig zijn bij dagelijkse bezigheden.

Óf iemand heeft ADHD indien zes of meer kenmerken van hyperactiviteit of impulsiviteit gedurende minstens zes maanden aanwezig waren.

Die kenmerken van hyperactiviteit zijn:

- Onrustig bewegen
- Opstaan als zitten blijven verwacht wordt
- Rondrennen of overal op klimmen als dit ongepast is
- Moeilijk rustig kunnen spelen of ontspannende activiteiten uitvoeren
- Constant in de weer zijn of maar doordraven.

Van impulsiviteit zijn de kenmerken:

- Antwoorden voordat de vraag is afgemaakt
- Moeite met op de beurt wachten
- Verstoren van bezigheden van anderen.

Er is alleen sprake van ADHD indien de problemen voor het 12^e jaar al aanwezig waren.

In de kindertijd

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van ADHD in de kindertijd weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van ADHD in de kindertijd

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	4,3	(3,6-5,1)	3,0	(2,3-3,6)	3,6	(3,1-4,2)
Leeftijd	*				*	
18-24	4,8	(2,5-7,1)	3,1	(0,6-5,7)	4,0	(2,4-5,6)
25-34	5,0	(3,0-7,0)	4,1	(2,3-6,0)	4,6	(3,2-5,9)
35-44	7,7	(5,0-10,3)	4,9	(2,9-7,0)	6,2	(4,4-8,0)
45-54	3,4	(1,6-5,3)	3,1	(1,5-4,7)	3,3	(2,1-4,4)
55-64	4,0	(2,4-5,7)	1,5	(0,4-2,6)	2,8	(1,7-3,9)
65+	1,6	(0,6-2,7)	1,0	(0,2-1,7)	1,3	(0,6-2,0)
Opleiding	*				*	
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	6,7	(4,4-8,9)	4,2	(2,6-5,8)	5,5	(4,1-6,8)
Mbo, havo, vwo	4,0	(2,8-5,1)	3,1	(2,1-4,1)	3,5	(2,7-4,3)
Hbo, universiteit	3,2	(2,2-4,1)	2,0	(1,2-2,9)	2,6	(1,9-3,3)
Woonsituatie			*		*	
Met partner	4,0	(3,0-4,9)	2,3	(1,6-3,0)	3,1	(2,5-3,8)
Zonder partner	4,9	(3,8-6,0)	4,1	(2,9-5,2)	4,5	(3,6-5,4)
Werksituatie			*		*	
Betaald werk	3,9	(3,1-4,6)	2,2	(1,6-2,7)	3,1	(2,6-3,5)
Geen betaald werk	5,6	(4,0-7,1)	4,4	(3,1-5,8)	4,9	(3,8-6,0)
Inkomen			*			
Laag	4,9	(3,4-6,4)	4,4	(2,9-5,9)	4,6	(3,4-5,8)
Midden	4,3	(3,3-5,4)	2,6	(1,8-3,4)	3,5	(2,8-4,2)
Hoog	3,5	(2,3-4,7)	1,5	(0,6-2,4)	2,6	(1,8-3,4)
Herkomst						
Nederlands	4,2	(3,4-4,9)	2,9	(2,2-3,5)	3,5	(3,0-4,1)
Niet-Nederlands	5,1	(2,7-7,5)	3,3	(1,6-5,1)	4,1	(2,5-5,7)
Urbanisatiegraad			*			
Platteland	4,0	(2,9-5,0)	2,0	(1,2-2,7)	3,0	(2,3-3,6)
Stad	4,6	(3,6-5,6)	3,7	(2,8-4,6)	4,2	(3,4-4,9)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van ADHD tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt**: het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

In de volwassenheid

De tabel in deze paragraaf geeft het vóórkomen van ADHD in de volwassenheid weer. Hierbij kijken we voor de totale bevolking en voor mannen en vrouwen apart naar het vóórkomen bij verschillende demografische groepen. De tabel geeft de resultaten weer in gewogen percentages en laat zien of er tussen de categorieën van de demografische groepen sprake van significante verschillen zijn (chi-kwadraat toets).

Vóórkomen van ADHD in de volwassenheid

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	%	(95% BI)	%	(95% BI)	%	(95% BI)
Totaal	3,7	(3,0-4,4)	2,7	(2,1-3,3)	3,2	(2,7-3,7)
Leeftijd	*				*	
18-24	4,2	(2,0-6,4)	3,1	(0,6-5,7)	3,7	(2,1-5,3)
25-34	3,9	(2,1-5,6)	3,9	(2,0-5,7)	3,9	(2,6-5,2)
35-44	6,8	(4,1-9,5)	4,4	(2,3-6,4)	5,5	(3,7-7,3)
45-54	3,1	(1,3-4,9)	2,8	(1,3-4,2)	2,9	(1,8-4,1)
55-64	3,4	(2,0-4,9)	1,5	(0,4-2,6)	2,5	(1,5-3,4)
65+	1,4	(0,3-2,4)	0,7	(0,0-1,3)	1,0	(0,4-1,7)
Opleiding	*				*	
Basisonderwijs, lbo, mavo, vmbo	6,3	(4,1-8,5)	3,7	(2,2-5,3)	5,0	(3,6-6,5)
Mbo, havo, vwo	3,1	(2,1-4,2)	3,0	(2,0-3,9)	3,0	(2,3-3,8)
Hbo, universiteit	2,7	(1,7-3,6)	1,7	(0,9-2,5)	2,2	(1,5-2,9)
Woonsituatie			*		*	
Met partner	3,3	(2,5-4,2)	2,1	(1,4-2,7)	2,7	(2,1-3,2)
Zonder partner	4,3	(3,3-5,4)	3,9	(2,7-5,0)	4,1	(3,3-4,9)
Werksituatie	*		*		*	
Betaald werk	3,1	(2,5-3,8)	2,0	(1,4-2,5)	2,6	(2,2-3,0)
Geen betaald werk	5,2	(3,7-6,8)	4,1	(2,7-5,4)	4,6	(3,5-5,7)
Inkomen			*		*	
Laag	4,6	(3,2-6,1)	4,2	(2,7-5,6)	4,4	(3,2-5,6)
Midden	3,4	(2,5-4,4)	2,4	(1,6-3,2)	2,9	(2,3-3,6)
Hoog	3,1	(1,9-4,3)	1,2	(0,4-2,0)	2,3	(1,4-3,1)
Herkomst						
Nederlands	3,5	(2,8-4,2)	2,6	(1,9-3,3)	3,1	(2,5-3,6)
Niet-Nederlands	4,8	(2,5-7,1)	3,1	(1,4-4,8)	3,9	(2,3-5,4)
Urbanisatiegraad						
Platteland	3,4	(2,4-4,4)	1,9	(1,2-2,7)	2,7	(2,1-3,3)
Stad	3,9	(3,0-4,9)	3,3	(2,4-4,2)	3,6	(2,9-4,3)

* Significant verschil tussen de categorieën van het demografische kenmerk. Bijvoorbeeld: onder mannen verschilt het vóórkomen van ADHD tussen de verschillende leeftijdsgroepen. **Dikgedrukt**: het verschil tussen mannen en vrouwen is voor de totale groep significant. Bron: NEMESIS. Ten Have e.a. (2022). Trimbos-instituut

